

uitgave van de afdeling bisdom Roermond van de
Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging

Redactie-adres: Postbus 470, 6040 AL Roermond

nummer 69,
december 2003

In dit nummer van Koorgeleide ...

"Een stem zijn wij"

Eén stem zijn wij,

één en al dank, ge - l

klon-ken aan el - kaar.

The logo is identical to the one in the top right, featuring overlapping circles and the text "NSGV 125 jaar verrassend veelstemmig".

- 3 Ten geleide
- 4 Van het secretariaat
- 6 Kerkmuziek in de praktijk
- 6 Jubileumtoespraak Mgr.dr.s.A.L.M.Hurkmans
- 8 Scratchzingen
- 10 Kerkmuzikale heilige...- David -
- 13 Opnieuw cursus Gregoriaans te Heugem
- 14 Kinderen en jongeren: de toekomst van de kerkmuziek
- 15 De zingende waterleiding....
- 16 "Zingt een nieuw lied ..."
  - E. Gezangen bij de uitvaart van een kind
- DO-UT-DES-Muziekbladen
- 19 Toelichting bij de compositie
- 22 Vanaf de orgelbank
- 23 Zo is het toevallig ook nog eens....
- 24 KGL-Bibliotheek Nieuws
- 27 In memoriam René Sleven
- 28 Nieuws alla breve
- 31 Evaluatie cursus Gregoriaans
- 33 Activiteitenagenda
- 34 KIA- en Cursusverslagen
- 38 Jubilea/Onderscheidingen

Koorsecretaris - dirigent - organist

- Aan alle parochiegeestelijken wordt één exemplaar van "Koorgeleide" toegezonden.
- Elke koorsecretaris in de parochies ontvangt eveneens één exemplaar om dit binnen het koor te laten rouleren. **Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan te melden aan het diocesaan secretariaat NSGV.**
- Een persoonlijk abonnement voor 3 nrs per jaargang is mogelijk door € 7,- per jaar over te maken op ons postbanknummer (zie onder).

LEDEN VAN HET ALGEMEEN BESTUUR DER NEDERLANDSE SINT-GREGORIUS-VERENIGING IN HET BISDOM ROERMOND.

- Mgr. Dr. Th. Willemsen, vicaris voor Liturgie en Kerkmuziek, voorzitter,
Abdijhof 1, 6041HG Roermond (0475-334997)
- G. Grond, vice-voorzitter,
Graaf v. Hornelaan 5, 6093 BM Heythuysen (0475-494442 tel.en fax)
- J. Augenbroe, secretaris,
Laan v.Hövell tot Westerflieër 27, 6411 EW Heerlen (06-53265172, Fax: 045-5740496,
E-mail: jan.augenbroe@worldmail.nl)
- Drs. G. Moonen RC, penningmeester,
Wilhelminalaan 73, 6042 EM Roermond (0475-386772 werk)
- H. Besselink, Eijkerweg 111, 6269 GG Margraten (043-4581657)
- G. Franck, Burg. Van Rijnsingel 1, 5913 AM Venlo (077-3512412)
- R. Jacobs, Hoogstraat 40, 6049 BP Herten (0475-339754)
- Dr. A. Kurris, O.L.Vrouweplein 7, 6211 HD Maastricht (043-3213854)
- B. Ramos, Swalmerstraat 100, 6040 AL Roermond (0475-386824)
- G. Sars, Hagelkruisweg 7a, 6077 HA St.Odiliënberg (0475-535801)
- E. Smeets, Schoolstraat 3, 5981 AH Helden-Panningen (077-3071388)
- L. Stultiens, Schaapsweg 25, 6077 CD St.Odiliënberg (0475-533332)
- C. Tonnaer, Broekstraat 20, 6085 EM Horn (0475-582276)
- Drs. A. van Hout, Leursstraat 5, 6166 CL Geleen (046-4742834)
- M. Verheggen, Heerlerbaan 29, 6418 CA Heerlen (045-5410276)

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond (NSGV):

- Postadres:** Postbus 470, 6040 AL Roermond (ook voor het aanvragen van onderscheidingen)
- Bezoekadres:** Swalmerstraat 100, 6041 CZ Roermond, (secretariaat en documentatiecentrum zijn op werkdagen te bezoeken, cq. telefonisch te bereiken tussen 14.00 en 17.00 uur)
- Telefoon:** 0475-386725 / Fax: 0475-331944 / E-mail: nsgv@bisdom-roermond.nl
- Bankrelaties:** Fortis Bank: 22.98.52.599 en Postbank: 1028074, beide t.n.v. 'Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging, postbus 470, 6040 AL Roermond'

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (landelijk bureau)

- Post- en bezoekadres:** Plompetorengracht 1, 3512 CA Utrecht
- Telefoon:** 030-2331010 / Fax: 030-2335680 / E-mail: info@nsgv.nl / www.nsgv.nl

UNISONO

- Postadres:** Plompetorengracht 3, 3512 CA Utrecht
- Telefoon:** 030-2335600 / Fax: 030-2335680 / E-mail: info@amateurmuziek.nl
- Redactie:** Aalm. Guido Grond, Rob Karsten, Rob Peters

ISSN 1383-7109

Ten geleide

---

* **Het jubileumjaar 125 jaar Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging ligt weer achter ons.** Het is feestelijk afgesloten op 22 november, de dag die is toegewijd aan de H.Cecilia, patrones van de kerkmuziek. In de Geertekerken en de kathedraal St.-Catharina te Utrecht werd in woord en zang onder de titel 'De Herontdek-king' een terugblik gegeven op de rol van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging gedurende 125 jaar r.k. kerkmuziek in Nederland. Dr. Richard Bot en drs. Gerard Kock gaven hun commentaar bij de belangrijkste momenten uit de bewogen geschiedenis van de NSGV, bij de knelpunten en gekozen oplossingen. Nico Schrama verzorgde een toelichting bij de keuze van de herontdekte composities, op CD uitgebracht onder de titel 'De Herontdekking - 1878-2003' (Uitgave NSGV-Utrecht). Een veelvoud van activiteiten heeft in dit licht plaats gevonden in alle diocesen, ook in ons diocees. Hopelijk hebben de nieuwe koorwerken, de diverse zangsessies in welke vorm dan ook het enthousiasme voor de kerkmuziek versterkt. In dit nummer passeert dit jubileumjaar de revue.

* **Een jubileumjaar betekent geen eindpunt, maar een hernieuwde start.** De eredienst vraagt om het zingen van een nieuw lied: **nieuw in meerdere opzichten vanuit de geest van de liturgie.** Met een nieuw élan de kerkkoorzang bevorderen: - de kerkmuziekschat der eeuwen in stand houden; - de kerkmuziek vernieuwen, cq. afstoffen, ten dienste van de liturgie in een nieuwe eeuw vol andere klankkleuren; - toekomstgericht: aandacht voor de jeugd en hen

enthousiasmeren voor het beoefenen van dit muziekcultuurgoed, en hun taak hierin: het verjongen van de beoefenaars der koormuziek.

* Volgend jaar wordt zowel nationaal als internationaal aandacht besteed aan de **1250ste sterfdag van BONIFATIUS**, in 754 bij Dokkum vermoord. Een lied over Bonifatius verdient dan wel een plaats op het repertoire.

* Bisschop Frans Wiertz heeft **2004** uitgeroepen tot het **JAAR VAN HET DOOPSEL**. Uiteraard besteden wij aandacht aan gezangen rond de doop, met name aan kinderliederen die de doop bezingen.

* **De redactie stelt zich wat vragen.** Wordt het blad door elke ontvanger gelezen en doorgespeeld naar andere koorleden en naar de dirigent en organist? Wat wordt er concreet gedaan met de kerkmuzikale suggesties rond een bepaald thema en met de DO-UT-DES-bladen. En wat met het jubileumpakket met diverse nieuwe composities, geschonken aan alle kerkkoren bij gelegenheid van de jarige NSGV 'verrassend veelstemmig'? Ook voor de komende jaren als een verrijking van het repertoire.

* De redactie overweegt een restyling van Koorgeleide. Hebt U ideeën en suggesties, en wilt u artikelen over bepaalde onderwerpen of nog meer naar de parochiële koorpraktijk gericht? Schrijft U de redactie gerust of vraag de redactie om een gesprek. Koorgeleide is een contactblad tussen de diocesane afdeling van de NSGV en de mensen

aan de basis: de pastoor, de kapelaan, de lector, de cantor, het koor, de dirigent en de organist, maar ook de hele zingende geloofsgemeenschap. Zo wordt het óns blad: van U en van ons, van ons samen. **Graag uw reactie e.d. vóór 15 februari 2004.**

* In deze aflevering heel veel nieuws op allerlei gebied ter verrijking van uw kennis en uw repertoire ten dienste van de liturgie. Om op een erediensvaardige wijze de lofzang Gods gaande te houden.

* De redactie wenst U allen van harte een **ZALIG KERSTFEEST** en **EEN GEZEGEND NIEUWJAAR**. Met dank voor uw inzet op velerlei wijze voor de kerkmuziek.

* **Uiterlijke datum voor het inleveren van kopij KGL-nummer 70: vóór 1 maart 2004.** Bij voorkeur op floppy mét tekstuitdraai. De KIA-verslagen zo spoedig mogelijk na de betreffende KIA-avond. Omvang maximaal 1 1/2 kolom (= ca. 3/4 A4lettertype 12 pt) van KGL! E-mailen kan ook!

De Redactie

Van het secretariaat

- Als u dit leest is de landelijke viering van het 125 jarig bestaansfeest van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging ten einde. Landelijk werd hoog ingezet om de organisatie van r.k. kerkkoren bij dit bestaansjubileum een uitstraling te geven, die de vele tienduizenden koorleden, die met regelmaat en geheel belangeloos paraat staan om hun bijdrage aan de Eredienst te verlenen, uiteindelijk hebben verdiend. Tussen de opening van de viering in de St. Jansathedraal in Den Bosch op zaterdag 17 mei j.l. en de sluiting met het Symposium Nederlandse Kerkmuziek in Utrecht op zaterdag 22 november werden vele activiteiten in de diocesane afdelingen georganiseerd. Speciaal moet u zijn opgevallen, dat in het weekend van en voor de Kerkmuziek op zaterdag 8 en zondag 9 november de kerkmuziek uitgebreid aandacht kreeg tijdens de liturgievieringen
- Natuurlijk bleef de NSGV in het bisdom Roermond niet achter. Na de officiële inzet met de pontificale hoogmis in Den Bosch, namen de koren van de St. Joannes de Doper-

parochie te Nieuwstadt het voortouw met hun deelname aan een plechtige eucharistieviering op zondag 18 mei om 11.00 uur voor de KRO-radio op 747 AM. De daaropvolgende activiteiten, die centraal vanuit Roermond werden georganiseerd en de door de regionale koorkringen ontwikkelde initiatieven in het kader van het 125 jarig bestaansfeest van de NSGV waren specifiek in dit jubileumjaar zo talrijk, dat ze in het kader van dit "van het secretariaat" helaas geen plaats kunnen vinden. In nagenoeg alle parochies werd op zondag 9 november tijdens de liturgievieringen speciaal aandacht besteed aan de kerkmuziek. Korthedshalve vestigen wij hier wel uw aandacht op de gehouden scratchzingbijeenkomsten elders in dit blad.

- Voorts is in dit blad opgenomen het inmiddels opgestelde jaarprogramma 2004. Ook al is 2004 geen jubileumjaar, toch verdient de kerkmuziek in ons bisdom ook in dat jaar alle aandacht. Voor vele doelgroepen binnen de uitoefening van de kerkmuziek is gezocht naar mogelijkheden om hun kennis

en vaardigheden waar nodig uit te breiden c.q. te ondersteunen.

- Zoveel mogelijk is getracht alle beoefenaren van de kerkmuziek aan bod te laten komen.
- Verleden jaar al werd een begin gemaakt met studiedagen en cursussen cantoraat. De diocesane studiedag cantoraat in de lokalen van Muziekhogeschool Kreato in Thorn op zaterdag 18 oktober j.l. werd ook dit jaar een succes. De cursus voor cantoren te Witem, aanvankelijk als oriëntatiecursus met vier cursusbijeenkomsten bedoeld, kreeg op verzoek van de deelnemers een vervolg met een tiental cursusavonden o.l.v. Emmanuël Pleijers.
- Evenals andere jaren staat ons secretariaat in de maanden september tot en met november nogal onder druk met de jaarlijks terugkerende werkzaamheden om de vele aanvragen voor onderscheidingen aan jubilerende kerkszangers te verwerken. De heer Bert Ebben op ons secretariaat specifiek met de onderscheidingen belast, maakt dan vele overuren. Kerk- en koorbesturen moeten wij er nogmaals op wijzen, vooral in die drukke maanden een ruime termijn (circa 3 maanden) in acht te nemen om de vele aanvragen te kunnen verwerken. De heer Ebben is overigen iedere donderdagmiddag tussen 14.00 en 17.00 uur telefonisch bereikbaar voor alle inlichtingen over onderscheidingen.
- Nog steeds blijkt dat ons adressenbestand niet actueel is. Onjuist geadresseerde post aan koorsecretariaten komt nog steeds regelmatig retour. Zinloos verspilde energie, verspilde portokosten zijn voor de daarbij betrokkenen vaak een steen des aanstoots. Mevrouw Trees Simons is op ons secretariaat speciaal belast met het beheer van de adressenbestanden. Wijzigt het adres van uw koorsecretariaat, geef het aan haar dan even door. Het spaart ons tijd en kosten, maar ook vaak ergernis en voorkomt, dat u vaak misschien zelfs belangrijke informatie te laat krijgt. Mevrouw Simons is veelal op

dinsdagmiddag op ons secretariaat aanwezig. Zij is dan tussen 14.00 en 17.00 uur telefonisch bereikbaar op 0475-386725.

- Voor adviezen omtrent koorreglementen en contractuele overeenkomsten met kerkmusici en/of andere relaties, auteursrechten etc kunt u bij een van onze deskundigen op ons secretariaat terecht. Op werkdagen is het secretariaat tussen 14.00 en 17.00 uur bereikbaar. Hebt u een probleem of een vraag, waarvoor men u op het moment dat u belt niet afdoend te woord kan staan, geef dan uw naam en telefoonnummer door. U wordt dan door de desbetreffende deskundige medewerker zo spoedig mogelijk terug gebeld.
- Sinds kort beschikt onze diocesane afdeling over een eigen website. Deze kunt u vinden op www.nsgvroermond.nl. Vind u niet de informatie die u zoekt en die ook voor anderen belangrijk zou kunnen zijn, geef het even door aan Mevrouw Dorine Houbiers. Zij is veelal op woensdagmiddag tussen 14.00 en 17.00 uur aanwezig en telefonisch bereikbaar. Mevrouw Houbiers heeft naast haar specialisme omtrent alles wat met auteursrechten heeft te maken tevens de waakzame zorg over de inhoud van de website.

Jan Augenbroe,
secretaris

“Gebed van een organist

*Ik zet de toon, zij volgen, meestal traag.
Hun inzet is te laat, te laag.
Daar heeft U vast ook moeite mee.*

*Daarom een vraag:
Mag ik één keer een engelenkoor van U
Om twaalf uur, als ieder is gevlogen?”*

*Ronald da Costa,
in: Met open ogen
(Uitg. Meinema, Zoetermeer, 2003)*

Kerkmuziek in de praktijk

Is het U ook wel eens opgevallen, dat het laatste boek van de Bijbel, het boek van de Openbaring, verschillende slotkoren bevat? In de hemel wordt gezongen en wel massaal door de menigte die niemand tellen kan of door de oudsten voor de troon van het Lam.

Grote meesterwerken in de muziek hebben vaak ook slotkoren, zoals op het einde van de 9e symfonie van Beethoven of de verschillende Te Deum's, die door grote componisten getoetst werden. Ze brengen die hemelse slotkoren op aarde en nemen ons mee in hun overweldigende muziek.

Het einde van het jubileumjaar van de NSGV hebben we in ons bisdom afgesloten met massale zangavonden in Horst en Heerlen, en op kleinere schaal in Sittard. Is er een mooier slot denkbaar dan samen massaal als kerkkoorzangers ons aaneen te sluiten, schouder aan schouder, en gezamenlijk Gods lof te zingen, opgaand in het grote koor dat wij samen vormen. Het gaf een nieuwe bezieling en élan aan ons allen en bracht ook voor ons allen even de hemel dichterbij.

Beste zangers en zangeressen, moeten we dit niet af en toe eens vaker doen?

Th.Willemsen, voorzitter

Jubileumtoespraak

Mgr.drs.A.L.M.Hurkmans bij de opening van het Jubileumjaar van de NSGV

"Is in de Kerk de tijd aangebroken om een nieuw lied voor de Heer te zingen? Die vraag wil ik op dit 125-jarig jubileum graag aan u voorleggen.

Wanneer je de eer hebt op een jubileumfeest te mogen spreken, waarvoor ik het bestuur en u allen hartelijk dank, ben je bijna verplicht in te gaan op de geschiedenis van de vereniging. In mijn toespraak neem ik de vrijheid daar slechts in globale zin enkele regels aan te wijden. U hoort daar immers genoeg over. De Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging deelt haar geschiedenis met de Kerk in Nederland. Van 1878 tot 1955 stond de emancipatie van het katholieke volksdeel erg centraal, ter-

wijl in de afgelopen vijftig jaren gekozen is voor radicale vernieuwing of voor radicale conservering van de kerkmuziek. Deze verkrumming is in de geschiedenis van menig kerkkoor terug te vinden.

Nu lijken we te moeten constateren dat het, of je nu links of rechtsom gaat, moeilijk is vast te houden wat we hadden. De verkrumming gaat door. Dit terwijl er grote belangstelling is voor allerlei kunstuitingen en voor 'zinbeleving' daarin. Hiermee wil ik niet zeggen dat wat in de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in haar geschiedenis gedaan is, niet waardevol zou zijn. In tegendeel, zij heeft 125 jaar op een centraal punt, namelijk in de liturgie, het kerkelijke leven mede gedragen en zij beheert en koestert een nauwelijks te overschatten rijke erfenis aan kerkmuziek. Zij is de actieve drager van een kostbare cultuurschat. Woorden van dank, van waardering zijn hier op zijn plaats en namens de Nederlandse bisschoppen die ik op dit terrein mag vertegenwoordigen complimenteer ik u allen en spreek ik grote waardering uit voor uw inzet.

Graag wil ik u de vraag voorleggen die ik reeds aan het begin stelde: Is in de Kerk de tijd aangebroken om een nieuw lied te zingen voor de Heer?

De kerkmuziek staat niet los van het kerkelijk leven. Allen die bij de Kerk betrokken zijn staan voor de uitdaging om openingen te zoeken naar de bronnen van christelijk leven en voor de opgave om ons de kunst eigen te maken ze open te stellen voor de mens van nu. Graag wil ik een recente persoonlijke ervaring met u delen die dit illustreert.

Vorige week mocht ik op een open manier met gevangenen omgaan. Open luisteren naar hun verhalen, hen vrij iets vertellen over de Goede Herder en natuurlijk samen een lied zingen. Ik had een gebedsdienst met een organist van 84 jaar en 5 koorleden. Het ontroerde mij. Die openheid schept een ruimte waarin je God leert kennen met je hart. God wordt iemand met een liefdevol plan voor de wereld. Je gaat mensen niet indelen in een categorie. Zij worden personen voor je die leven in Gods liefde. Veel begrijp ik niet van de wereld van deze gevangenen, maar het vormt vanuit zo'n situatie geen obstakel om te geloven. Het komt

erop aan je over te geven. Wanneer God en iedere mens die je ontmoet voor je tot leven komt, en dat heeft vooral te maken met je eigen houding, dan kan er ineens van alles gaan groeien. Dit werkt bevrijdend. Zorgen om wat je hebt en kunt en moet vallen weg. Je openen voor Gods plan van liefde geeft je een intense vrijheid. Het Evangelie opent zich voor je. Je ontmoet Jezus en zijn bevrijdend handelen wordt je deel. Het gebed kan vanuit die beleefde vrijheid veelzeggend worden en opbloeien. Mensen die door de genade zijn gegrepen, kunnen van God getuigen, omdat ze beziel zijn.

Hoeveel te meer geldt dit niet voor de rijke erfenis van de kerkmuziek. Zonder ziel is zij dood, maar wanneer deze getuigend en bezielend tot leven wordt gebracht raakt zij het hart van mensen en stelt hen in de gelegenheid om Katholiek te zijn met hart en ziel.

Wanneer ik me afvroeg of in onze kerk de tijd niet is aangebroken om een nieuw lied te zingen voor de Heer, dan heb ik daarmee een vraag gesteld die geen vraag is.

Altijd moet ieder lied nieuw klinken. Tot nu toe ben ik daar op ingegaan in een breed kader dat we Evangelisatie noemen. Evangelisatie gaat over het hart van ons Christen zijn. En dat past ook heel goed bij de kerkmuziek.

De apostelen spoorden de gelovigen aan om met liederen, psalmen en hymnen te wachten op het komen van de Heer. Het zingen houdt de band met de verrezen Heer vast. Een band die vrij maakt en je omvat in de liefde. Augustinus geeft deze gedachte weer met de woorden: 'die lief heeft zingt'.

Daarom is de zang, de muziek dragend vóór ons gelovig leven en voor heel de liturgie van

de Kerk. Zij maakt de liefde van God voor de mensen verstaanbaar en geeft de mensen de kans die liefde te beantwoorden, te beleven.

De kerkmuziek schept de ruimte voor ontmoeting tussen God en mens. Zonder muziek is er geen liturgie. Om tot goed zingen te komen, tot het maken van goede muziek, hebben we professionaliteit nodig. Ik spreek de hoop uit dat de Gregoriusvereniging de Kerk op dit terrein nog vele jaren kan dienen. Verder blijft het vanzelfsprekend dat we creatief schepend zullen blijven op het terrein van de kerkmuziek.

Graag spreek ik de wens uit dat de kerkmuziek van de toekomst door een goede samenwerking tussen musici, dichters, theologen en kerkleiders in de ware zin van het woord Evangeliserend mag zijn. Hiermee bedoel ik de volheid van leven op een persoonlijke wijze inplanten in het leven van mensen. Er ligt ook na 125 jaar nog een belangrijke opdracht voor u in het verschiet. Gaat u er met hart en ziel aanstaan?"

SCRATCHZINGEN

door kerkkoren in het bisdom Roermond in het kader van 125 jaar NSGV

Het idee van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging om in het kader van het 125 jarig bestaansfeest scratchzingbijeekkomsten voor kerkkoren te organiseren, leidde in ons bisdom tot een succes.

Vooruitlopende op het scratchzingen elders werd door de koren van het dekenaat Venlo/Tegelen het initiatief genomen om in het kader van de viering van het bestaansjubileum op zaterdag 11 oktober j.l. tijdens het Festival Religieuze Muziek in de St. Antoniuskerk te Blerick tijdens een plechtige hoogmis gezamenlijk de Messe Brève in C voor vierstemmig gemengd koor en orgel van Charles Gounod te zingen alsmede de Psalm 150 "Looft God in Zijn Heiligdom" van Henk in 't Veld, "Locus iste" van A. Bruckner, Mozarts "Ave Verum" en "Tollite Hostias" van Camille Saint-Saëns. De wisselende gezangen waren van de 28ste zondag door het jaar. Het uit meer dan 250 zangers bestaande koor stond

onder leiding van Ben Benders, dirigent van het St. Martinuskoor te Venlo. De orgelbegeleidingen waren in handen van Joop Kranen, dirigent-organist van het St. Antoniuskoor te Blerick.

Als opstap naar het weekend van en voor de kerkmuziek had op donderdag 6 november vanaf 19.30 uur de eerste scratchzingbijeekkomst plaats in de dekenale St. Lambertuskerk te Horst voor alle kerkzangers uit de dekenaten Gennep, Helden, Horst en Venray. Meer dan 340 zangers waren in de St. Lambertuskerk bijeengekomen voor deze zangavond, waarvoor als dirigente was uitgenodigd Mw Marlies van Woerkum uit Hilvarenbeek. Onder haar stimulerende leiding werden een zevental composities uit de speciaal voor de scratchzingbijeekkomsten samengestelde partiturenbundel gezongen. Met een gezellige nazit in het Gasthoes te Horst werd deze eerste geslaagde

avond afgesloten. De avond werd geopend door deken Ing. Merckx; het slotwoord was voor Mgr. Willemsen als vicaris voor Liturgie en Kerkmuziek en voorzitter van de diocesane NSGV.

Vrijdag 7 november had vanaf 19.30 uur de tweede scratchzingbijeenkomst plaats in de St. Pancratiuskerk. Daar waren die avond 330 zangers aanwezig van de kerkkoren uit de dekenaten Brunssum, Heerlen en Kerkrade. Bij een tweetal voorbesprekingen met de koor-dirigenten was hier besloten om in tegenstelling met de avond in Horst alleen met dirigenten uit de eigen regio te werken. Als dirigenten fungeerden Mw. Gerda Engelen en de heer Jaap Dekker, (beiden uit Kerkrade), alsmede de heren Jef Konieczny (Heerlen), Fred Piepers (Ubachsberg), Jo Spit (Klimmen) en Kees Stouten (Hoensbroek). Organist en voor deze keer ook dirigent was de heer Jo Louppen uit Kerkrade, de vaste organist van de St. Pancratiuskerk. 10 werken uit de partiturenbundel werden gezongen. Speciale aandacht kreeg de jubileumcompositie "Cantabo Domino" van Hans Besselink. Vóór het "Salve Regina", waarmee de avond werd afgesloten, werd de compositie van Hans Besselink nogmaals herhaald.

Het welkomstwoord en een kort intermezzo tussendoor waren voor deken Van Galen. Vicaris Mgr. Willemsen sprak ook hier een dankwoord namens de bisschop en de diocesane NSGV. Een gezellige nazit met gratis consumpties in het naast de kerk gelegen Glas-paleis werd de deelnemers na afloop aangeboden. Er was veel lof van de deelnemers voor de geslaagde avond en het originele initiatief.

Met een derde scratchzingbijeenkomst voor alle kerkzangers uit de dekenaten Echt/Susteren, Heythuysen/Thorn, Roermond, Schinnen/Geleen, Sittard en Weert werd de vrijwilligersdag van het bisdom Roermond op zaterdag 8 november omlijst in een van de lokalen van Scholengroep Trevianum te Sittard. De dirigenten Emmanuël Pleijers en Cyriel Tonnaer, ondersteund door de organisten Marcel Verheggen en Loek Stultiens werkten met circa 80 zangers aan diverse werken uit de partiturenbundel. Speciaal werd gestudeerd aan "Cantabo Domino" van Hans Besselink.

De deelnemende koorzangers bleken na afloop enthousiast over de aanpak van deze nieuwe, maar originele manier, waarop met kerkmuziek werd omgegaan. Voor velen was dit aanleiding om te vragen naar een vervolg.

<i>Advertentie</i>	Gevraagd: DIRIGENT/ORGANIST (m/v)		<i>Advertentie</i>
	Voor Kerk.Gemengd Koor St.Aldegundis te Buggenum		
	Repetitie-avond:	bij voorkeur donderdag (20.30-22.30 uur).	
Informatie:	Dhr. L.van Bilsen, tel. 0475-593913 of Mevr. van Adrichem, tel. 0475-594349		

Kerkmuzikale heiligen ons voorgegaan

Koning David, psalmdichter, zanger en speler

Inleiding

Wie over de psalmen schrijft en hiervoor kerkmuzikale aandacht vraagt kan niet om de psalmdichter of -dichters heen. Meteen in het oog, zelfs letterlijk, springt Koning David, gedurende eeuwen in beelden- en schilderijen afgebeeld en in gedichten en liederen beschreven, hetzij als herdersjongen, terwijl hij met zijn slinger de reus Goliath verslaat, of als de koning met de harp, psalmen zingend, of dansend voor de 'Ark van het Verbond' op weg naar Jeruzalem. In de kunst is David belangrijk als 'type' of prefiguratie van Christus, èn omdat hij volgens de evangelist Matteüs een directe voorvader is (vgl. J.de Pater).

In het Oude en Nieuwe Testament komt zijn naam meer dan duizend maal voor.

Niet alleen in de politieke militaire geschiedenis van zijn volk, maar ook in de theologie en dichtkunst van de Joden en hun toekomstverwachtingen, speelt David een hoofdrol.

Albino Luciano, later Paus Johannes Paulus I, de paus van 33 dagen, schreef als Patriarch van Venetië tussen 1970 en 1975 in zijn 'Brieven aan beroemde mensen' ook een brief aan koning David en wel als volgt:

'Illustere souverain, dichter en musicus!

De mensen zien u op vele manieren. Sinds eeuwen beelden ze u uit, soms met uw citer, soms met uw slinger voor Goliath staande, soms met uw scepter in de hand op uw troon, soms in de grot van Engaddi, terwijl u een stuk van Sauls mantel afsnijdt.

Jongens houden van uw gevecht met Goliath en van uw avonturen als dapper en edelmoe-dig 'bendeleider'.

De Liturgie herdenkt u vooral als voorvader van Christus. De Bijbel toont ons de verschillende aspecten van uw persoonlijkheid: dichter en musicus, briljant militair, voorzichtig koning, verward - helaas niet zo gelukkig - in affaires met vrouwen en in haremtriges, met als gevolg familietragedies, en toch vriend van God vanwege uw buitengewone vroomheid die u steeds herinnerde aan uw nietigheid tegenover God.

Deze laatste eigenschap vooral is me sympathiek, en het doet me telkens weer goed als ik die tegenkom in de korte psalm 131, die u schreef. U zegt in die psalm: Heer, mijn hart is niet hoogmoedig. Ik probeer op mijn manier u na te volgen, maar helaas moet ik me beperken tot het gebed: Heer, ik zou willen dat mijn hart geen hoogmoedige gedachten naloopt...." (blz. 54)

Zijn leven

Over Davids leven valt veel te vertellen. Wij moeten ons beperken tot het voornaamste. Er vallen drie periodes te onderscheiden in zijn leven: I: de tijd tot aan de dood van Saul; II: zijn koningschap van Juda, 7,5 jaar lang, en III: de 33 jaar van zijn koningschap over heel Israel. David leefde van 1042-965 vóór Christus. Hij was de zoon van Isai uit Bethlehem, versloeg de Filistijn Goliath en werd tweede koning van Juda en Israel. Hij werd door Samuel tot koning gezalfd en veroverde Jeruzalem - de latere stads Davids - op de Jebusieten. Deze stad maakte hij tot hoofdstad en tot religieus middelpunt door er de Ark van het Verbond te plaatsen.

Maar van God mocht hij de tempel niet bouwen vanwege zijn overspelige relatie met Batseba, de vrouw van Uria (zie o.m. II Sam.11). Lees over David uitvoeriger in de volgende boeken van de Bijbel:

I Sam.16-31; II Sam.1-24; I Kon.1,1-38; I Kon.2,1-11; I Kron.11-29; Jesus Sirach 47,1-13.

De psalmen

In de tijd van het plechtig overbrengen van de Ark van het Verbond met feestelijke muziek en dans, waarbij David zelf voor de ark uit danste, gekleed in een priesterlijk, gewijd gewaad, zal hij ook begonnen zijn met het verzamelen van psalmen voor de eredienst. Onbekend is hoeveel van de drienzeventig aan David toegeschreven psalmen ook werkelijk door hem zijn geschreven, maar zijn reputatie als 'de lieveling van Israels liederen'(II Sam.23,1) heeft hij stellig verdiend. In ieder geval hechte David groot belang aan de waardige muzikale invulling van de eredienst (vgl. I Kron. 23,5).

Kerkmuzikale heilige

Ofschoon David strikt genomen geen (kerkmuzikale) heilige is maar wel een belangrijke bijbelse figuur, wordt hij als zodanig toch liturgisch gevierd op 29 december. Want hij is

en blijft de schutspatroon van dichters, musici en zangers. En dat blijkt uit heel zijn leven. In de Oosters-Orthodoxe Kerk wordt Koning David vereerd op 19 december en de zondag na Kerstmis.

Hij behoort met de diaken Stefanus, de evangelist Johannes en de Drie Koningen tot de zgn. Kribbeheiligen!

Liedsuggesties: (kinder)liederen over en rond Koning David (een keuze)

1. Da - vid werd ge - ko - zen
bo - ven al - les uit,

- David werd gekozen boven alles uit (Bijbelplaats I Sam.16,1)
Tekst: Hanna Lam; melodie: Wim ter Burg
In: Alles wordt nieuw, deel III, nr.4; Jubiloottje, nr. 303
- David speel nog eens voor mij
idem. In: - idem -, deel IV, nr.7
- Met koning David zingen wij een psalm
Tekst: Joke Ribbers; melodie: Cees van Walsum
In: Zingen in de tijd
Uitgeverij Kok, Kampen 1991.

1. De klei - ne her - der Da - vid,
de jong - ste die niet telt,
moet ko - ning Saul be - ha - gen
met vro - lijk sna - ren - spel:

- De harp van David
Wijze: Wenn meine Sünd' mich kränken - Leipzig 1545

- In: Het lied op onze lippen. Het complete liedoeuvre van Thomas Naastepad met melodieën.
Uitgeverij Gooi & Sticht, Kampen 2003, liednr.4. Prijs: EUR 21,50. Zie: KGL 68 - augustus 2003, blz. 22.
- **De dansende David (II Sam.5,6-6,23)**
Wijze: Psalm 105 - Genève 1562
In: - idem -, liednr.14
  - **Davids dankgebed (II Sam.7,18-29)**
Wijze: Psalm 31 (Duits) - Zürich 1552
In: - idem -, liednr.15
  - **Het huis van David**
Wijze: Wie schön leuchtet der Morgenstern - Philipp Nicolai 1599
In: - idem -, liednr. 57
  - **"Er staat geschreven"**
A wijze: Eastergate - J.N.Ireland
B wijze: Ignace de Sutter 1962
In: - idem -, liednr. 72
  - **Om vrede uit Sion - (Deut.20,1-20)**
A wijze: Winchester old - Este's Psalter 1592
B wijze: Ignace de Sutter 1982
In: - idem -, liednr. 97
  - **Pastorale (II Sam.22)**
Wijze: Batty - Erbaulicher musikalischer Christenschatz 1745
In: - idem -, liednr.105
  - **Waar eens David is geboren (Kerstlied)**
Naar: Once in royal Davids city - Mel.: H.J. Gauntlett
Liednr.38 in: Sytze de Vries, Tegen het donker - 100 liederen om samen te zingen. Uitgeverij Meinema, Zoetermeer, 2002.
  - **Gods adem waait zijn woorden uit den hoge**
Lied van Saul en David - II Sam.16,14-23
Mel.: Jan Valkestijn
Liednr.69, in: - idem -.
  - **Hoort hoe God met mensen omgaat**
Tekst: H.Jongerius; mel.: trad. Engels.
In: GvL, nr. 618; LDII, blz. 1114-1115.
Begeleiding: Harmoniale II, nr.21; VI, nr.21.
  - **Kom mee, zei David, allemaal (bij II Sam. 6)**
Tekst: Fedde Schurer, uit het Fries vertaald door Sytze de Vries; mel. en zetting: Joke Brandsma.
In: Zingend Geloven VII, nr. 53.
Uitgeverij Boekencentrum Zoetermeer, 2000.
  - **Zie al die mensen (- idem -)**
Tekst (vertaling): Gerben Baaij; mel.: Seminarium-groep, Frankfurt; zetting: Christiaan Winter.
In: - idem -, nr. 54.
  - **Kleine David, speel op je harp**
In: Liedboek voor de kinderen., nr.16.
Uitgeverij Callenbach, Nijkerk 1974.
- "De liederen die David zong,
al zijn ze oud, ze blijven jong.
Kom, zing met ons, tot Godes eer:
wat David heeft gedicht, weleer."*
- (Jan Wit)*
Guido Grond
- Literatuur o.a.:**
- **Jo Claes e.a., Sanctus - Meer dan 500 heiligen herkennen.**
Uitgeverij Kok - Davidsfonds/Leuven, 2002, blz. 94.
  - **Wie is wie in de Bijbel?**
Uitgeverij Kok, Kampen 2003, blz. 43-48.
  - **Stijn van der Linden, De Heiligen**
(Uitgeverij Contact, Amsterdam/Antwerpen, 1999)
  - **Reklams Lexikon der Heiligen und der biblischen Gestalten**
(Stuttgart, 7.Auflage 1991)

- Schrift 103 - maart 1986
- Schrift 207 - juni 2003
- C.S.Lewis, Gedachten over de psalmen
(Uitgeverij Van Wijnen, Franeker, 2002 - Oorspr. in het Engels: 'Reflexions on the Psalms' (1958))
- Omer Engelbert, The Lives of the Saints
(Barnes & Noble Book, 1994)
- Geïllustreerde Encyclopedie van de Bijbel
(Uitgeverij G.B. van Goor Zonen's BV, Den Haag, 1976)
- Nico ter Linden, Het verhaal gaat... (register op alle delen)
Uitgeverij Balans, 2003)
- J. de Pater, Koning David en het kerkorgel
In: Continuo, 6e jrg., nr. 4 - juni 1992, blz. 569.
- Drs. J.Cor Schaap, Concordantie van kinderliedjes
1500 kinderliederen op een rij.
Uitgeverij Narratio, Gorinchem 1993.

Opnieuw cursus gregoriaans te Heugem

Januari – juni 2004

Aan een dertigtal deelnemers kon door vicaris Mgr. Dr. Th. Willemssen, voorzitter van de diocesane NSGV, in juni j.l. een certificaat van deelname aan de cursus gregoriaans, die tijdens tien cursusbijeenkomsten was gehouden, worden uitgereikt.

De belangstelling voor gregoriaans die uit het grote aantal deelnemers in deze regio bleek, was voor de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging aanleiding om opnieuw een cursus aan te bieden in de maanden januari tot en met juni 2004 gedurende 10 cursusbijeenkomsten.

Evenals in 2003 zal ook de nieuwe cursus worden gehouden in Gemeenschapshuis De Klaekeburg te Heugem. Docent is weer de heer Franco Ackermans.

De vorige cursus was opgezet rond het tweedelige boek "Gregoriaans zingen, een handreiking" van Jacqueline Elemans. De cursus 2004 zal op verzoek van deelnemers aan de vorige cursus dit keer meer worden gericht op de praktijk. Speciaal zal het gebruikelijke en gangbare repertoire in de huidige liturgievieringen de aandacht krijgen. De deelnemers zullen voor deze cursus dan ook in het bezit moeten zijn van het Graduale Romanum, bij voorkeur het Graduale Triplex. Aan het dirige-

ren van gregoriaans zal tijdens deze cursus vooral ruimte worden vrijgemaakt.

Gedurende de cursusavonden komen steeds enkele gezangen, passend in de tijd van het jaar, aan bod en zullen nader worden uitgewerkt. Met luistervoorbeelden, tekstuitleg en aandacht voor de notatie zal een gezang steeds van diverse kanten worden belicht.

De cursusbijeenkomsten zullen worden gehouden in de Klaekeburg op donderdagavonden van 19.30 tot 21.30 uur op: **15 en 29 januari, 19 februari, 4 en 18 maart, 1 en 15 april, 6 mei, 3 en 17 juni**. Na afloop zal ook dit keer weer een certificaat worden uitgereikt.

De **deelnemersbijdrage** is zo laag mogelijk gehouden en zal bedragen € **80.- exclusief boeken**. Het minimum aantal deelnemers is vastgesteld op 12.

Voor aanmelding en nadere informatie kunt u terecht bij het secretariaat van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging, Swalmerstraat 100 te Roermond, telefonisch bereikbaar op werkdagen tussen 14.00 en 17.00 uur onder nummer 0475-386725.

Kinderen en jongeren:

de toekomst van de kerkmuziek

De jeugd heeft van oudsher gezongen in de liturgie. Zelfs de bijbel spreekt al over de lofzang door de allerkleinsten: 'Uit de mond van kinderen en zuigelingen hebt Gij U de lof bereid die uw tegenstanders en bestrijders verstommen' (Ps. 8,39). En het is waar: wie niet gevoelig is voor een kind dat mooi en vol overgave zingt moet wel erg verhard zijn van binnen.

Het merkwaardige is dat het er niet altijd om gaat of het kind begrijpt wat het zingt. Soms kan een kind vol overgave woorden zingen die zelfs ons grote-mensen-verstand te boven gaan. Dat argeloze zingen van een kind komt overeen met het fraaie zingen van een vogel: we worden er door ontroerd, terwijl de vogel zelf niet weet wat hij zingt.

Vanwege de schoonheid van de kinderzang is het niet verwonderlijk dat in de Kerk eeuwenlang jongenskoren hebben bestaan. Ze zongen geen speciaal liturgisch kinderkoorrepertoire - dat bestond niet eens - maar voerden de moeilijkste Gregoriaanse en meerstemmige gezangen uit, alles in de Latijnse taal. Nog steeds bestaan deze jongenskoren. Met hun heldere stemmen leveren zij een wezenlijke bijdrage aan het doorgeven van een eeuwenoude traditie.

Paddestoelen

Onze huidige cultuur gunt aan de meisjes gelukkig ook een plaats in de liturgie: zo zijn sinds de jaren '60 van de vorige eeuw steeds meer kinderkoren ontstaan. En jongerenkoren schoten eveneens als paddestoelen uit de grond. Door het liturgische klimaat in die tijd was de kwaliteit van de teksten, de muziek en de zang niet altijd even hoog.

Het is voor de toekomst van de kerkmuziek van het grootste belang dat we als geloofsgemeenschap zorg hebben voor deze koren, en hen stimuleren om ons voor te gaan in de lofzang. Als kinderen en jongeren ons met mooie zang diep van binnen kunnen raken, licht in de liturgie iets op van Gods grootheid die alle begrip te boven gaat.

Bert Stolwijk
Jubileumcoördinator
NSGV 125 jaar

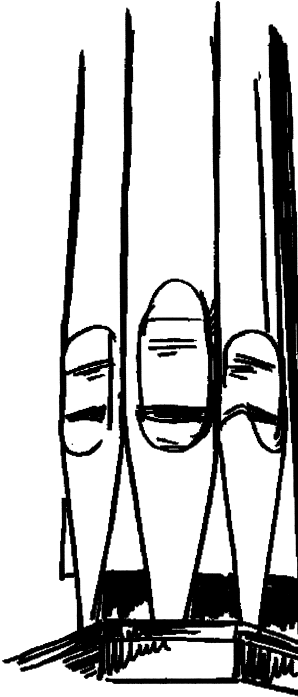

De zingende waterleiding

en andere muziekinstrumenten

Iedereen heeft waarschijnlijk wel eens een afbeelding gezien van Sint Cecilia met een draagbaar orgeltje op de arm. Over Cecilia (2de of 3de eeuw na Christus) doet het verhaal de ronde dat ze opgesloten werd in een stoombad. Tijdens deze marteling hield ze moedig stand en bad ze 'cantantibus organis', zo vermeldt een Gregoriaanse antifoon. Vrome monniken begrepen deze Latijnse tekst als bidden 'terwijl de orgelpijpen zongen'.

We weten nu dat de Romeinen een perfecte waterleiding met loden buizen (organum) hadden en het is bekend dat de waterleidingpijpen een 'zingend' geluid voort kunnen brengen terwijl de kraan openstaat! Cecilia is er -

terecht - de koorzangers niet minder dierbaar om. Maar wat in elk geval niet klopt: dat draagbare orgeltje (portatief) op haar arm, want het orgel zoals we dat nu kennen dateert pas van de vroege Middeleeuwen.

Toen het pijporgel - oorspronkelijk een instrument voor het theater - eenmaal de kerk was binnengedrongen werd het 'heidens instrument' door de kerkelijke overheden met argusogen bekeken. Het orgel mocht nog wel de zang inleiden, maar in geen geval begeleiden. En de kerkhervormer Calvijn wilde 'Satans Fluyten-cast' het liefst helemaal uit de kerk verbannen. Dat is hem - in ieder geval in ons land - niet gelukt, want het grote orgel was vaak eigendom van de stad. De kerk diende immers ook als regenvrije wandelplek en het orgel werd aangewend ter verstrooiing van de wandelaars.

Inmiddels is het orgel niet meer weg te denken uit onze kerken en in ons land mogen we ons gelukkig prijzen met het rijke bezit van veel waardevolle instrumenten. De Vaticaanse documenten van onze tijd prijzen het orgel als het belangrijkste muziekinstrument in de kerk, al zijn andere instrumenten ook toegestaan. Zodat een Afrikaanse bisschop zich tijdens het Tweede Vaticaans Concilie liet ontvallen: "Gebruikt u het draaiorgel in de kerken van Amsterdam?"

Kees Middelloff,
redacteur Gregoriusblad

NB: In juni j.l. verscheen bij uitgeverij Gooi & Sticht het boek 'Van Satans Fluytencast tot Vox Angelica'. Zie: Koorgeleide nr.68 - augustus 2003, blz. 22-23)

“Zingt een nieuw lied....”

E. Gezangen bij de uitvaart
van een kind (1)

- De Engelenmis -

"Dood

*Denken over dood
begint bij voelen
dat de dood nabij is.
(...)*

*Dood slaat zonder mededogen
of systeem
bressen in verworven zekerheden.*

*Pas wanneer de eerste schok
allang voorbij is,
groeit uit de herinnering weten:*

*leven is dankzij dood bestaan,
putten uit gestorven dromen,
idealen en verdriet,*

*geloven, dat wie verloren ging
elders verder leeft
en sterft en leeft."*

(Hans Bartels, Langs de zijlijn
Uitgave: Geestelijke Verzorging
Koninklijke Luchtmacht 1990)

*"Ik ben de kleine dochter
van Jairus,
ik lig hier op een veel te grote baar.
De dood zit in mijn ogen
en mijn haar,
dat nu de krul eruit
is zonder zwier is."*

(Ed Hoornik (1910-1970),
in: De mooiste geloofs-
gedichten van de 20e eeuw.
Uitgeverij Kok-Kampen,
1999, blz.17)

*"Ik leg de namen van mijn
kinderen in uw handen."*

(Geeske Wiersma, geb. 1927,
in: - idem - , blz.46)

*"Meisje, sta op, want je slaapt
niet meer,
je droomde, je dagdroomde even."*

(René van Loenen, in: ZG VII, nr. 62)

Inleiding

Het gebeurt wel eens dat een kind sterft in een parochiegemeenschap. De vraag stelt zich dan plotseling met betrekking tot een goede keuze van liturgische gezangen en muziek. Kerkmuziek als voertuig voor troost en meeleven, maar ook van gelovige verkondiging tijdens deze zgn. "Engelenmis".

In het Directorium voor de Nederlandse Kerkprovincie in het jaar 2001 lezen we met betrekking tot de uitvaartliturgie van een kind het volgende: "Wij kunnen maar moeilijk verkroppen dat een leven nog vóór zijn volwassenheid afgebroken wordt. Het is alsof de belofte van een volwaardig leven niet wordt ingelost, alsof het kind de kans om mens te worden wordt ontnomen. Toch zullen wij moeten erkennen dat ieder mensenkind op elke leeftijd volwaardig leeft en ten volle mens is, en DUS kan sterven. En we mogen toch geloven dat de droom van dit jonge leven, hoe wreed verstoord ook, niet afgelopen is, maar tot vervulling komt in de hemel bij God. Hopend dat die droom waar is, dragen wij onze kinderen op aan God.

In het ritueel zijn eigen teksten voor de uitvaart van kinderen opgenomen. De liturgische kleur voor hun uitvaart is de kleur van Pasen: wit. Als een kind dat de ouders wilden laten dopen vóór het doopsel sterft, kan de plaatselijke ordinarius toestaan dat een kerkelijke uitvaart wordt gevierd, waarbij dan gebruik wordt gemaakt van speciale teksten" (blz. 98-99).

Tot slot:

Piet Zuidgeest schreef over rouwverwerking het volgende onder "Zalig wie hun klacht uitschreeuwen", in het tijdschrift De Bazuin - 1 juni 2001, blz. 10-12, met een verwijzing naar de wijsheidsliteratuur in de Bijbel: "De wijsheidsliteratuur verwoordt wat van alle tijden en van elke dag is: mislukking en vergissing, tweestrijd en lijden. Noodlot en dood bedreigen steeds opnieuw het leven; het is verstandig daar maar rekening mee te houden. Verhalen uit de Bijbel geven richting aan

het leven, maar verhalen die niet gecorrigeerd worden door de grondtoon van de wijsheid, dreigen de onoplosbare dubbelzinnigheid van het bestaan te versimpelen.

Het verlies van een dierbare kan niet als zinvol beleefd worden. De dood van een kind is op geen enkele manier te rechtvaardigen. Het zijn met name de Psalmen waarin zowel het verhaal (in de vorm van een lied, bijvoorbeeld Psalm 87 en Psalm 136) en het wijsheidsgenre bijeen komen. Deze teksten maken het de gelovigen mogelijk 'onder Gods oog' te zijn en tegelijk vast te houden aan wat van alle tijden is: "zeventig jaar kan ons leven tellen, tachtig wellicht. Snel zijn ze voorbij, als een enkele wiekslag" (Psalm 90). Deze teksten bieden rouwenden de mogelijkheid om de ervaringen van het lot op te nemen in hun vertrouwen op God." (blz. 11-12).

Enkele kerkmuzikale suggesties:

Naast de vocale verzorging door een (dames)koor kan de cantor in een 'Engelenmis' een belangrijke functie vervullen. Temeer daar de voorbereiding met betrekking tot een adequate invulling van de zang van korte duur is is een cantor beter in staat zich een of meerdere gezangen voor deze specifieke liturgische viering eigen te maken. Het zou ideaal zijn wanneer een kinderkoor of jongerenkoor deze rol mede zou kunnen vervullen en enkele gezangen van rouw en verrijzenis in zijn repertoire heeft opgenomen.

Zoals boven reeds aangeduid, je moet ook als koor erop voorbereid zijn en dus een of twee gezangen verkondigend kunnen zingen als het zingend vertolken van troost en medeleven. Overigens kunnen deze gezangen goede dienst doen bij vieringen van het herdenken van onze geliefde doden: de Allerzielendienst of de Dodenherdenking.

* Psalm 103:

*De mens is aan het sterven
prijsgegeven*

*zoals het gras kortstondig
is zijn leven
en als een bloem die naar de zon
zich keert,
maar die ten prooi valt aan de
barre winden
en knakt en sterft,
en is niet meer te vinden.
Ja, zelfs haar eigen plaats kent
haar niet meer.*

(uit: Marja van der Ploeg, De dood op school, in: Eredienstvaardig, 16e jrg., nr. 5, oktober 2000, blz. 164-166)

- * **Wil je wel geloven dat het groeien gaat**
uit: Alles wordt nieuw III, nr.9
- * **Mijn kind**
t.: Theo van Reen; m.: Pol Dogge
uit: Hierna 31 liederen voor afscheid en rouw (Uitgeverij Gooi en Sticht, Baarn 1995, blz.17-18)
- * **Als de bloemen**
t.: Theo van Reen; m.: Tjeu van Knippenberg
uit: - idem -, blz. 21
- * **Requiem aeternam**
T.+ M.: P.Schollaert
In: Jubiloetje - Religieuze liederen - Lagere School, nr. 131.
Uitgeverij De Garve, Brugge

- * **Het kind was twaalf jaar**
M.: J.D.van Laar, in: - idem -, nr. 367.
- * **De avond voor zijn dood**
T.+M.: P.Schollaert, in: - idem -, nr. 444.
- * **Is niet het grootste verlies**
T.: Marcel Zagers; M.: Willem Vogel
In: Rondom de Beker - Bij afscheid en gedachtenis, blz. 60
Uitgeverij Abdij van Berne Heeswijk, 1999.
- * **De kerk is daar**
T.: Adri Bosch; M.: Willem Vogel, in: - idem -, blz. 64.
- * **Tot in lengte van dagen**
T.: Marcel Zagers; M.: Willem Vogel, in: - idem -, blz. 65.
- * **Gij mijn rots (Psalm 73,21-28)**
T.: Peer Verhoeven; M.: Willem Vogel, in: - idem -, blz. 6667.

Literatuur (een keuze)

- * **Marlies Bernhard u.a., Wenn Eltern um ihr Baby trauern.**
Impulse für die Seelsorge - Modelle für Gottesdienste.
192 Seiten, Paperback.
(Herder Verlag, 2003 - Prijs: EUR 14,90)
- * **Laat niet verloren gaan...**
Werkboek voor uitvaartliturgie.
Een uitgave van Brussels Catechesehuis, 2003.
Eindredactie: Kris Gelaude.
- * **Afscheid vieren**
Katernen LEVENSECHT, nr. 27. Een bundel met 9 uitvaartvieringen voor kinderen en jongeren.
Uitgave Liturgische Dokumentatiecentrum LEVENSECHT, Wilde Woudstraat 14, 1000 Brussel.

Guido Grond

Toelichting

DO-UT-DES-MUZIEKBLADEN

Onder deze naam biedt de diocesane Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging de kerkkoren en kerkmusici van de parochies in het bisdom Roermond als uit te nemen BIJLAGE nieuwe composities aan.

De naam is enerzijds muzikaal, anderzijds vormt zij een latijnse zin. Vertaald luidt deze: *"ik geef opdat jij zult geven"*.

Getransponeerd naar onze intentie betekent dit zoveel als: wij als diocesane NSGV bieden U deze muziekbladen aan opdat U er gebruik van zult maken en dit wellicht zult honoreren met

een **bijdrage ter bestrijding van de onkosten**.

U mag de koorcomposities legaal kopiëren en vergroten. Vriendelijk verzoek: Wilt U wel ons secretariaat hiervan met een briefkaart op de hoogte stellen!

Voor gebruik buiten het bisdom is schriftelijke aanvraag om legale kopieën à € 0,25 per blad te verkrijgen verplicht.

Alle composities zijn **copyright** van het eigen fonds USC-Strasbourg/NSGV-Roermond, tenzij anders vermeld.

Inleiding

In Koorgeleide nr. 67 hebben we aandacht besteed aan de jubileumcompositie 'CANTABO DOMINO' van Hans Besselink. In nr. 68 bleven wij uitvoerig stil staan bij het Nederlandstalig openingslied 'ZINGT MENSEN BIJ HET OCHTENDGLOREN' (Tekst: Jan Duin, Muziek: Jan Raas), eveneens uit het NSGV-Jubileumpakket. Deze composities en ook de onderstaande zijn reeds op diverse KIA-s, ook instructief, ten gehore gebracht.

In deze aflevering gaat onze aandacht uit naar het Lied bij de communie: **ÉÉN STEM ZIJN WIJ**. De tekst is van Andries Govaart; de toonzetting van Rob Goorhuis.

De tekstdichter ANDRIES GOVAART werd geboren in 1954 te Breda. Zijn vader is de neerlandicus Theo Govaart. Hij is enige tijd voorzitter geweest van de Nationale Commissie voor de Liturgie en heeft zelf ook liturgische teksten vertaald en geschreven. Zijn moeder is Prof. Catharina Halkes, pionier op het gebied van de feministische theologie in Nederland. Van jongs af aan is Andries vertrouwd geraakt met de liturgie. Hij zong mee in enkele kerkkoren, onder andere het bekende Sacramentskoor o.l.v. Walter Cantrijn.

In 1973 begon hij aan de studie theologie te Nijmegen met als specialisatieonderwerpen: pastorale theologie en liturgie. Vanaf 1990 werkt hij in het aartsbisdom Utrecht in de dienstverlening voor liturgie en liturgische muziek, vooral in twee dekenaten in Oost-Gelderland.

Door het geven van cursussen, bezinningsweekenden en trainingen aan pastores en lectores hoopt hij bij te dragen aan een verhoging van de kwaliteit van de liturgie. Andries schreef vele liedteksten. De eerste verschenen in 1988 in de bundel Contrafacten. Verschillende liederen vindt U o.a. in GVL, nr. 658, de bundel 'Zingend Geloven' - deel 6 en in Continuo. Al zijn liederen hebben een stevig bijbels fundament, een grote poëtische zeggingskracht en zijn overduidelijk bedoeld voor de liturgie. Lees het artikel van Bert Stolwijk over Andries Govaart in Continuo, 14e jaargang, nr. 1 - september 1999, blz. 1498, waaraan enkele gegevens zijn ontleend.

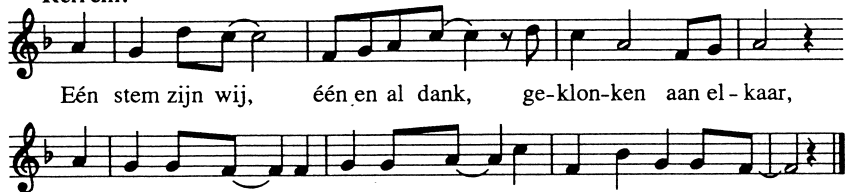
De componist Rob Goorhuis werd in 1948 te Amsterdam geboren. Aan de conservatoria van Utrecht, Arnhem en Tilburg studeerde hij piano, orgel, koor- en orkestdirectie en hoofdvak theorie. Gedurende vele jaren dirigeerde hij diverse koren en orkesten en verzorgde ook radio- en televisieopnames.

Als organist en clavecinist trad hij op door geheel Nederland, maar hij gaf ook concerten in België, Frankrijk, Italië, Duitsland en Polen. Rob Goorhuis is tevens directeur van de Biltse Muziekschool in Bilthoven. Hij componeerde diverse werken voor de liturgie, o.a. de mis "Luister, Heer" (Uitgave Annie Bank). Diverse composities zijn te vinden in Continuo (Uitgave Gooi & Sticht), zoals "Vredeswens", "Een teken van leven", "Opgestaan ten leven" en "God zegent zijn volk met vrede". Vermeldenswaard is dat hij in opdracht van de fanfare 'Eensgezindheid' te Maasbracht een concertwerk schreef met de titel "La terre".

Guido Grond

"EÉN STEM ZIJN WIJ"

Refrein:

Eén stem zijn wij, één en al dank, ge-klon-ken aan el-kaar,
Een gods-ge-schenk, uw le-vend woord, uw trouw die ons be-waart.

Andries Govaart schrijft de laatste tijd veel teksten die graag gezongen worden in de liturgie. Ze zijn mooi van taal en bevatten tal van zinspelingen op bijbelteksten. Eigenlijk zijn dat twee belangrijke kenmerken van goede liturgische liederen. Als ze dan bovendien nog goed verstaanbaar zijn, ook voor mensen die niet onmiddellijk de bijbelse verwijzingen meekrijgen, dan kun je het met recht en reden aanwinsten noemen voor de hedendaagse liturgie. Een aantal uitvaartkoren hebben al kennis gemaakt met de set liederen, die onder de naam 'In dit Licht' gepresenteerd zijn als Nederlandse gezangen voor de uitvaartliturgie. Maar er zijn nog meer voorbeelden van zijn creativiteit.

Omdat op de zangersdag van 15 maart (- Zangdag "Gij wordt stem in onze oren" Bergen op Zoom (GG) -) ook het repertoire voor huwelijk en uitvaart aan bod kwam, viel mij waarschijnlijk plotseling op dat dit lied ook uitstekend zou voldoen bij een huwelijksviering. Kijk alleen maar naar het refrein dat zingt over 'Eén stem zijn wij, één en al dank, geklonken aan elkaar' en '...uw trouw die ons bewaart'.

Het wordt ons hier aangeboden als een lied bij de communie. Daar is het zeer geschikt voor want het bezingt het ene lichaam waarin wij delen op basis van een nieuw leven in Gods verbond. Let wel: ook dit lied is alleen op zijn plaats in de eucharistieviering. Er wordt namelijk gezongen over het breken van het brood en dat is bij uitstek een ritueel van de eucharistieviering. In de verzelfstandigde communieviering deelt men het reeds gebroken brood. Bovendien wordt gezongen over brood en beker. En zoals iedereen weet wordt in de communieviering alleen het eucharistisch brood gedeeld.

De muziek is van Rob Goorhuis. Hij heeft ook 'In dit Licht' gecomponeerd, de uitvaartliederen waarover ik hierboven schreef. Het refrein wordt door enkele syncopische figuren verlevendigd. Voor jongeren klinken zij heel natuurlijk. Ouderen moeten er attent op zijn om het ritme niet te verdonkeremane!

De muziek van de coupletten kan eenstemmig worden voorgezongen. Er is ook een driestemmige zetting: sopraan, alt en mannenstemmen. Door een wisseling van toonaard (de bes als voorteken wordt overal hersteld tot b in de coupletten) ontstaat een afwisseling tussen couplet en refrein.

Ik vind dat koren en de liturgievierende gemeenschap blij mogen zijn met dit jubileum-cadeautje. Als u het nog niet gezien hebt, ga dan op onderzoek uit in de parochie waar het gebleven kan zijn. Er is nu eens toestemming om te kopiëren naar hartelust. Zing deze aanwinsten zo gauw mogelijk, maar in ieder geval nog in dit jubileumjaar!

Gerard Broekhuijsen

Over de orgelbegeleiding

Het lied bij de communie 'Eèn stem zijn wij' is getoonzet door Rob Goorhuis. Hij is er in geslaagd een mooie zelfstandige en vrolijke begeleiding te maken die duidelijk een extra dimensie aan het lied geeft. Ook al wordt het lied eenstemmig gezongen blijft dan toch deze begeleiding spelen. Sommige organisten denken dat een 'gecomponeerde' begeleiding slechts geldt wanneer de compositie in zijn totaliteit wordt uitgevoerd. Dit is een misvatting, ook eenstemmige melodieën hebben het recht op de oorspronkelijke begeleiding.

Een tip die ik zowel de dirigent als de organist zou willen geven is: studeer eerst het lied meerstemmig, liefst a capella in. Zodra de noten 'zitten', speel dan onmiddellijk de zelfstandige orgelpartij mee om de koorleden aan deze begeleiding te laten wennen. Speel ook eens de begeleiding zonder dat iemand meezingt, laat het koor luisteren naar het orgel zodat men weet wat het orgel (=de organist) doet. Zorg voor een mooie balans tussen de koorklank en de orgelpartij. Oefen de (meerstemmige) inzet van het refrein vanuit het orgelvoorspel:

The image shows a musical score for the hymn 'Eèn stem zijn wij'. It consists of three staves. The top staff is for Soprano (S) and Alto (A) voices, with the lyrics 'Eèn stem zijn wij.' written above it. The middle staff is for Tenor (T) and Bass (B) voices, with the lyrics 'Refrein: Eèn stem zijn wij, één' written above it. The bottom staff is for the organ, with a treble and bass clef. The tempo is marked 'Andante con moto' with a metronome marking of $\text{♩} = \pm 112$. The score includes a prelude for the organ and a refrain for the voices.

Laat elke stem afzonderlijk een aantal keren inzetten vanuit dit voorspel. Wat u niet moet doen is de organist het voorspel laten spelen, dan de organist de tonen van de meerstemmigheid voor laten spelen, vervolgens dit door de dirigent na laten zingen, en daar gaan we met het koor...

Toch is dit een praktijk die vaak voorkomt en de dood is voor elke compositie en slechts iets zegt over de onzekerheid of misschien het niet capabel zijn van de dirigent. Totaal overbodig, gewoon de moeite doen om dit goed in te studeren. Het komt de uitvoering ten goede.

Flip Veldmans

Bovenstaande toelichting ontleenden wij aan ons zusterblad JUBILATE - mei 2003, blz. 7-8; 14-15. Waarvoor onze dank.

Vanaf de orgelbank

Orgelconcert in Tbilisi, Georgië

Naar aanleiding van het winnen van "Mikael Tariverdiev First International Organ Competition" in 1999 te Kaliningrad, het voormalig Königsberg, volgden vele uitnodigingen om in grote Russische steden concerten te geven, o.a. in Moskou, Samara, Kazan, Kaliningrad en Tbilisi, de hoofdstad van Georgië. Dit laatste land heeft grote indruk op mij gemaakt. De natuur is er prachtig met zijn bergen, er zijn schitterend mooie kerken en wat de meeste indruk maakte was de enorme gastvrijheid van de mensen. Natuurlijk is er ook veel armoede te zien en het doet pijn als je ziet dat dit in deze tijd nog mogelijk is. De tegenstelling tussen arm en rijk is zichtbaar groot. Wat deze mensen gemeen hebben is de enorme liefde voor muziek. In de grote zaal van het Conservatorium van Tbilisi gaf ik voor studenten en docenten een masterclass. Deze stond in het teken van de interpretatie van J.S.Bach's orgelwerken. Er werden diverse aspecten van de historische uitvoeringspraktijk behandeld en de spelers waren zeer enthousiast over de , in

hun ogen gezien, westerse opvattingen. De volgende dag gingen we de omgeving van Tbilisi bekijken. De afspraak was dat ik vanaf 16.00 uur kon studeren op het orgel in de grote zaal van het conservatorium. 'sMiddags echter waren we te gast bij mensen thuis om te eten. Wat ik daar heb meegemaakt is ongelooflijk. Eten en drinken, zóveel dat bij wijze van spreken heel Tbilisi kon aanschuiven. Diepe indruk op mij maakte de zang aan tafel. Het schijnt in Georgië gebruikelijk te zijn dat één persoon begint met zingen en dat er steeds meer stemmen invallen. Dit wordt allemaal geïmproviseerd en wat opvalt zijn de prachtige melancholische melodieën. Het was zó gezellig dat we de tijd niet in de gaten hielden. Op een gegeven moment zag ik dat de klok ruimschoots 16.00 uur overschreden had. Ik vroeg om een taxi om naar het conservatorium te gaan waar ik rond 18.00 uur aankwam. De portier die mij naar het orgel bracht probeerde mij van alles duidelijk te maken, maar ik begreep er vanwege de taalbarrière natuurlijk niets van. Ik was goed en wel aan het spelen toen plotseling de stroom uitviel. Het was ineens aardedonker en hoe ik buiten ben gekomen uit een vreemd gebouw zonder een sprankje licht, dat weet ik nu nog niet. Gelukkig had mijn tolk mij een telefoonnummer gegeven en ik gaf dit aan de portier. Hij belde op en binnen 10 minuten was zij aanwezig. Wat bleek nu: het is gebruikelijk dat in Tbilisi 's avonds om 19.00 uur de stroom in de gehele stad wordt afgesloten tot de volgende morgen. Daar stond ik dan. Nauwelijks een half uurtje gespeeld en de volgende avond concert. Ik vroeg of het mogelijk was om de volgende ochtend of middag te kunnen studeren. Dit was echter niet mogelijk vanwege orkestrepetities en een middagconcert. Ik zei mijn tolk dat er nu wel een groot probleem was. Ze stelde me gerust en er werd gepraat, gebeld, gepraat, gebeld.... totdat opeens de stroom weer aansprong! De tolk zei met een knipoog: 'It's for you, you can continue your rehearsal!'

Zo heeft de gehele stad Tbilisi die avond 2 uur langer stroom gehad omdat ik, Jean-Pierre Steijvers uit Heythuysen, zijn concert moest voorbereiden voor de volgende dag....

Flentrop-orgel in de Concertzaal van het Staatsconservatorium in Kazan, Tatarstan (Rusland)

Zo is het toevallig ook nog eens ...

- Blueberry Hill -

Nou toevallig. In diverse landelijke bladen werd de aandacht gevestigd op: "Tijd voor nieuwe uitvaartmuziek", "Blueberry Hill" of "Liedjes met aulagalm". Zo komt 's lands grootste uitvaartverzorger Monuta met een eigen Nederlands-talige cd met negen nieuwe nummers met als titel 'In de stilte van de wind'. Mieke Telkamp met 'Waarheen, waarvoor' heeft concurrentie gekregen.

En nu de praktijk. Naar aanleiding van klachten over twee begrafenissen schreef Jos Kessels in het Eindhovens Dagblad (15-08-03) onder de titel 'Blueberry Hill' het volgende:

"Het is allang geen IN PARADISUM meer op begrafenissen. Kort na elkaar hebben in Veldhoven twee families geklaagd over de priesters die de mis deden. In beide gevallen kortten de priesters de mis in, tot woede van de nabestaanden. Zo wilde een familie deze week maar liefst elf nummers laten draaien, waaronder I FOUND MY FREEDOM van Fats Domino. Ze bedoelde natuurlijk BLUEBERRY HILL.

Elf nummers. Dat is ook nogal wat voor een begrafenis. Gelukkig kunnen nabestaanden tegenwoordig in overleg met de priesters een begrafenis zoveel mogelijk persoonlijk invullen en dat is ook goed.

Maar elf nummers? Voor de familie kan een begrafenis meestal niet lang genoeg duren, maar voor een priester ligt dat natuurlijk anders. Hij is ook maar een mens. Als muzikliefhebber heb ik me al vaak genoeg afgevraagd wat ze op mijn begrafenis zouden moeten draaien. Al snel kom je uit bij een GREATEST FUNERAL HITS die almaar uitgebreider wordt, van I'LL NEVER GET OUT OF THIS WORLD ALIVE van Hank Williams en HE STOPPED LOVING HER TODAY van George Jones tot LOHENGRIN van Wagner.

Je raakt bij het selecteren zelfs zó geïnspireerd dat de nummers opnieuw gaan leven, terwijl ze toch bedoeld zijn voor als je dood bent.

Een priester kan als dj van God echter niet eindeloos plaatjes draaien, want hij moet zelf ook nog spreken en doorgaans geldt dat ook voor leden van de familie. Voor de dode maakt het overigens niets uit. Die heeft zijn THRILL dan al gevonden op BLUEBERRY HILL."

Zo is het toevallig ook nog eens anders, nl. zoals het behoort te zijn: levende muziek tijdens de uitvaartliturgie, gezongen door het koor, de cantor én de meelevende geloofsgemeenschap. Dat is troostrijk en verkondigt leven nà de dood: eeuwig leven: IN PARADISUM....

Guido Grond

☞ Jos Bielen & Ignace Thevelein, **WIEG HEN IN JOUW EEUWIGHEID.**

Liederen voor avondwake en uitvaart. Een bundel met 37 uitvaartliederen. De re-
censie in het Vlaamse tijdschrift Tertio schrijft
hierover o.a.: "Zowel muzikaal als tekstueel
zijn de liederen erg sterk. De teksten weer-
spiegelen op een zinvolle manier de he-
dendaagse beleving van afscheid en ver-
lies. Ook thema's als het verrijzenisgeloof,
dankbaarheid, machteloosheid en troost
komen aan bod. De meeste liederen plaat-
sen de verlieservaring in een gelovig licht,
zonder dat dit opdringerig overkomt of als
een laagje oppervlakkig vernis wordt toe-
gevoegd. Het boek is een onmisbaar werk-
instrument voor al wie begaan is met een
zinvolle uitvaartliturgie".

Te gebruiken naast de vermelde gezangen
rond dit thema, verschenen in de afleverin-
gen van Koorgeleide, op speciale instruc-
tie-avonden voor de Rouw en Trouwkoren
in 2004.

Uitgave Altiora/Kampen. Tel.: 038-3334949.
Prijs EUR 7,50 - Verzendkosten: EUR 2,00.
Besteladres: secretariaat@tertio.be

Hierbij is ook een set van drie CD's ver-
schenen onder de titel **'Door de wereld
gaat een lied - deel 11** als 'ondersteuning
van de liturgie bij uitvaarten en gebeds-
waken'. De gezangen zijn gezongen door
het Kathedraalkoor Brugge o.l.v. Ignace
Thevelein, Jos Bielen, orgel. Prijs: EUR 49,-
-. (Bron: Tertio nr. 186 - 3 sept. 2003)

☞ **PSALMEN BIJ DE COMMUNIO'S**

Samengesteld door dhr. W.Mulders
Verleden jaar heeft de heer W.Mulders uit
Geleen een bundel uitgegeven, bevattend
de psalmverzen bij de communio-antifo-
nen. Deze bundel bevat naast de psalm-
verzen voor elke zondag van het jaar en

een aantal heilige feesten volgens het
Graduale Romanum, ook de vertaling er-
van.

In eerste instantie heeft de heer Mulders
deze bundel samengesteld voor gebruik
door zijn eigen schola, maar hij wil ook
dirigenten en leden van andere kerkkoren
in de gelegenheid stellen met deze bundel
kennis te maken en te gebruiken.

De grote duidelijke notatie van de gezan-
gen komt de leesbaarheid zeer zeker ten
goede. Een experiment met een grote
groep gregoriaans-zangers op de gregoriaansdag (in de buurt van Mamelis) op 11 oktober 2003 om een psalm uit de bundel à vue, dus zonder voorbereiding, uit te voeren, bleek een succes.

In deze bundel heeft de heer Mulders ge-
kozen voor de 'tonus simplex'. De uitvoe-
ring is gemakkelijk en voor een brede groep
kerkkoren toegankelijk.

Conclusie: een bruikbare bundel, eenvou-
dig en modern van opzet, met een grote
leesbaarheid, zowel van het notenbeeld als
ook van de teksten. De Nederlandse ver-
taling is, voor het begrijpend zingen, toe-
gevoegd.

Deze bundel is te bestellen bij: W.Mulders,
Marisstraat 1, 6165 AP Geleen - Tel. 046-
4744650. E-mail: wiel.mulders@home.nl

☞ **INTROIBO**

Liturgische openingsgezangen op zon-en
feestdagen. Eenstemmige zetting met
orgelbegeleiding (87 blz.). Muziek: Jan
Böhmer. Uitgave: Pamuse, Abersland
1315, 6605 MK Wijchen. Tel.: 024-6425685.
Prijs: EUR 18,--.

In zijn voorwoord schrijft de auteur:
"De openingszang is een van de zg. wisse-
lende gezangen in de misviering. Dat wil
zeggen: gezangen die eigen zijn aan elke

zon- of feestdag afzonderlijk. Over de openingszang bericht ons de Algemene Inleiding op het Nederlands Altaarmissaal (nr. 26) (zie aldaar - GG).

Onderhavige bundel INTROIBO (ad altare Dei, ps. 43,4) bevat de openingszangen volgens het Nederlands Missaal, zoals dat is uitgegeven door de Nationale Raad voor Liturgie, 1973. De psalmverzen zijn gekozen met behulp van het Graduale Romanum en het Deutsches Messantiphonale van H.Rohr e.a. (Herder, 1997)(...). Uitvoering heeft plaats door koor (schola) en cantor (psalmista). De gemeenschap kan erin betrokken worden door het refrein (antifoon) te herhalen, vooral bij korte refreinen is dit mogelijk (ps.52;73;80). Meestal echter is het refrein daarvoor te lang. Dan is er de mogelijkheid om een geschikt fragment van het refrein te herhalen, aangegeven door herhalingsstekens in de muziek. Deze mogelijkheid is slechts een persoonlijke suggestie van de auteur, dus ad libitum. De openingsgezangen in INTROIBO keren jaarlijks terug (antwoordpsalmen) grotendeels driejaarlijks!) op zon- en feestdagen. Het zijn er 81 in getal. Ze staan in liturgische volgorde. Voor niet-jaarlijkse feesten en andere gelegenheden kan men het alfabetisch register raadplegen, dat hiertoe de volledige teksten bevat.

Evenals eerdere uitgaven (Antwoordpsalmen, Alleluarium en Communiale) wil INTROIBO door z'n eenvoudige toonzetting meer 'gezongen woord' zijn dan 'bel canto'."

☞ PSALMEN EN KANTIEKEN

Het Benedictijns Tijdschrift voor Evangelische Bezinning heeft het zomernummer van 2003 (- juni 2003, jaargang 64, nummer 2) gewijd aan de psalmen en kantieken, het hoofdbestanddeel van het dagelijks getijdengebed. "Eerste aanleiding daartoe is, aldus Ten geleide, het volgende maand (- juli 2003 (GG) -) bij de Katholieke Bijbelstichting te verschijnen boek met Bijbelse Kantieken. Voorts is er het verheugende feit dat paus Johannes Paulus II een catechese cursus begonnen is, gewijd aan

aan de afzonderlijke psalmen en kantieken van het getijdengebed."

De Uitgave is geredigeerd en uitgegeven door de monniken van Egmond. Eindredactie: Frans Berkelmans OSB. Prijs: EUR 11,- per jaar (4 nummers).

Adres: Sint-Adelbertusabdij, Egmond-Binnen - Tel.: 0725061415;

E-mail:uitgaven.adelbertabdij@xsall.nl

☞ Gert J.Peelen, Bettine Siertsema en Siska Stark (red.), VECHTEN EN VIEREN

- De spanning in het werk van Huub Oosterhuis. In deze bundel staat de vraag centraal: hoe verhouden de dichter, de liturgie en de profeet zich tot elkaar in het werk en de persoon van Huub Oosterhuis.

Een twaalfstal auteurs belichten deze vraag. Zo o.a. Kees Kok over 'Het gezongen woord is het hart van de liturgie' - Historische en inhoudelijke kanttekeningen bij een omvangrijk oeuvre; Ko Schuurmans over 'Geen Laus Deo zonder Oosterhuis'-Omdat Gij het zijt groter dan ons hart' nader bekeken; en Anton Vernooij over 'De taal van gebed' - Naar een nonverbale liturgie? Uitgeverij Meinema, Zoetermeer, 2003.

(Meer informatie over dit boek vindt u op:www.uitgeverijmeinema.nl of in Doorgeven, jrg. 17 - 2003, nr. 4, blz. 34-35)

☞ Sytze de Vries, TEGEN HET DONKER.

100 liederen om samen te zingen.

Uitgeverij Meinema, Zoetermeer, 2002.

De auteur schrijft o.a. in zijn Ten geleide:

"De meeste teksten zijn al eens ergens verschenen, maar nu is hier een selectie gebundeld om 'voor de hand te liggen'. Sommige oudere teksten, in de vroege delen van 'Zingend Geloven' te vinden, zijn in de loop der jaren aangescherpt. Ik beschouw deze bundel dan ook als een 'verbeterde uitgave'. Wie koor- en begeleidingszettingen bij deze liederen zoekt, verwijs ik graag naar de meerstemmige uitgaven in 'Zingend Geloven' (Uitgeverij Boekencentrum) en de 'Amsterdamse Katernen' (Stichting Cantoraat Oude Kerk Amsterdam). De titel ontleende ik aan de beginregels van het Groot-

Gloria, zoals dat op feestdagen in onze Amsterdamse Oude Kerk wordt aangeheven:

*Tegen het donker,
laten wij zingen:
meer dan een levenlang,
grenzeloos groot
heeft Hij hart voor mensen!"*

⌘ Nico ter Linden, 'HET VERHAAL GAAT...'

Recent verscheen het zesde en laatste deel van de serie 'Het verhaal gaat...'. Daarmee heeft de auteur zijn magnum opus voltooid. Sinds 1996 kwam het eerste deel op de markt en werd meteen een bestseller, en beleefde herdruk op herdruk. Nico ter Linden, voorheen predikant van de Amsterdamse Westerkerk, werd een veelgevraagd spreker. Nu bezint hij zich op een nieuw project: een échte kinderbijbel.

Uitgeverij Balans, ISBN 9050184979, 340 blz. Prijs: EUR 22,50.

Een uitgebreide recensie door Elma Drayer, in: TROUW, 18 oktober 2003 - de Verdieping.

⌘ ZINGEND GELOVEN - DEEL 8

Dit is de achtste en afsluitende verzameling nieuwe liederen in de serie 'Zingend Geloven'. Deel acht omvat een brede verzameling van liederen voor volk en koor. Deze bundel verscheen j.l. met een eenstemmige (140 pg.) als met een meerstemmige zetting (120 pg.).

Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer, 2003. Prijs resp. EUR 5,20 en EUR 13,-.

⌘ REGISTER BIJ DE REEKS ZINGEND GELOVEN

Voor een goede ontsluiting van de hele reeks 'Zingend Geloven', delen 1 t/m 8 wordt een register aangeboden in boekvorm en op CDrom; met ingangen op dichter, componist, kerkelijk jaar, gebruik in de liturgie, aard van het lied etc. Een uitstekend hulpmiddel voor pastores, cantores en liturgiecommissies.

Uitgeverij - idem -. Prijs: EUR 5,- voor register of CDrom.

Guido Grond

**Parochie H.Christoforus Roermond
zoekt voor spoedige indiensttreding een**

DIRIGENT (m/v)

Repetities:	maandagavond (19.00-21.00). Er zijn 3 zondagsmissen per maand en op de kerkelijke hoogfeesten, in samenwerking met andere musici.
Verwachte opleiding:	dirigentendiploma Unisono (SNK), NSGV, praktijkdiploma Conservatorium of vergelijkbare opleiding.
Sollicitatie aan:	Kerkbestuur H.Christoforus, Christoffelstraat 32, 6041 JS Roermond.
Salariëring:	volgens richtlijnen van het bisdom.
Inlichtingen:	G.Sars, tel. 0475-535801.

IN MEMORIAM RENÉ SLEVEN

Na een lange periode van hoop en vrees is in 'De Ark' te Roermond toch nog onverwacht en vredig op 23 september 2003 ingeslapen RENÉ SLEVEN. Hij was oudleraar o.a. van Mavo Leudal te Heythuysen, alwaar hij mijn collega was. Onlangs vierden wij nog onze jaarlijkse réunie en was hij nog in ons midden.

René werd geboren 9 juli 1932 te Asenray. De laatste jaren woonde hij in Roggel. Bijna 40 jaar heeft hij zijn leven vol toewijding in dienst gesteld van de kerk en de liturgie. Hij was als organist-dirigent verbonden aan het kerkkoor St. Martinus en het gelegenheidskoor van de St. Martinusparochie te Horn. Voorheen was hij ook organist in de Boskapel van Hornerheide te Horn.

Vanwege zijn vele verdiensten werd hij begiftigd met de Pauselijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice en met de Ere-

medaille in zilver en goud (postuum) van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging.

Wie hem heeft mogen leren kennen mag terecht zeggen: "Wij verliezen in hem een grote persoonlijkheid. Gedurende 40 jaar heeft hij op een onnavolgbare manier zijn taak als organist-dirigent van het Kerkelijk Zangkoor St.-Martinus uitgeoefend. Het was voor hem vanzelfsprekend dat hij elke dienst opluisterde. René en onze kerkgemeenschap was één."

Met heel veel interesse volgde hij de ontwikkelingen op kerkmuzikaal terrein en streefde ernaar nieuwe liturgische composities voor zijn koor op het repertoire te zetten. In deze zin was René en de liturgische muziek ook één. Met grote dank willen wij hem in onze gebeden gedenken. Gedurende zijn leven heeft hij in gezang en orgelspel God lof gebracht: de tonen van hoop en belofte doen klinken; liederen van geloof en hoop op eeuwig leven. De klanken verstommen niet, maar klinken voort over de dood heen, eeuwig.

*"Mijn ziel zal U bezingen
zonder te verstommen,
U zal ik loven, Heer mijn God,
in eeuwigheid"*

(Ps. 30)

Moge hij rusten in vrede en het eeuwig leven hem deelachtig zijn. In grote dankbaarheid voor wat hij voor de lofzang Gods heeft betekend en in vriendschap en gebed met hem verbonden over de dood heen.

Guido Grond, oud-collega

Nieuws alla breve

* IN MEMORIAM CHRIS HAKKENES

Chris Hakkenes werd op 7 maart 1916 te Rotterdam geboren. In zijn jeugd leerde hij eerder noten lezen dan woorden. Als student aan het seminarie te Steijl bij de Paters van het Goddelijk Woord (SVD) leidde hij de gregoriaanse schola. In de Tweede Wereldoorlog belandde hij als dwangarbeider in Duitsland. Na de oorlog kwam hij in de stedenbouw terecht en specialiseerde hij zich in de verkeerskunde. Hij werkte aan de wederopbouw van Rotterdam en was vanaf 1955 in Zwolle bij de inrichting der IJsselmeerpolders betrokken. In Zwolle werd hij dirigent van een kerkkoor. Onder zijn zangertjes bevond zich Ton Koopman, die hij menig uurtje muziekkennis heeft bijgebracht en met wie hij zijn leven lang in contact bleef. Eind jaren zeventig kwam Chris Hakkenes in aanraking met Cardines Séminologie Grégorienne. Om de resultaten van diens onderzoek voor de zangpraktijk toegankelijk te maken ontwierp hij een notatiesysteem dat hij de **Lagal-notatie** noemde. Dit werd naar eigen zeggen zijn levenswerk. De door hem zo vurig gehoopte erkenning hiervan is er nooit gekomen. Dit was en bleef voor hem een bittere teleurstelling. Chris Hakkenes overleed op 23 februari 2003. (Bron: Nieuwsbrief 26-juni 2003)

* IN MEMORIAM AUGUSTINUS FRANZ KROPFREITER

*In Te Domine
speravi non confundar
in aeternum*

Tijdens het CEDAME- congres te Wenen vernamen wij dat op 26 september was overleden de

componist, dirigent en organist, de Augustijner Koorheer Prof. Augustinus Franz Kropfreiter. Hij werd geboren op 9 september 1936 te Hargelsberg. 50 jaar geleden trad hij in in het Stift St. Florian. Daar werden zijn muzikale talenten ontdekt. Hij kreeg de opdracht te studeren aan het Bruckner-conservatorium te Linz en aan de Hogeschool voor Muziek te Wenen. In St. Florian had hij de leiding van het Jongenskoor van de Basiliek en Stiftsorganist aan het Brucknerorgel. Een rijk aantal composities staan op zijn naam: orgelwerken, missen en motetten, maar ook liederen, kamermuziek en grote orkestwerken. Zijn kerkmuzikale activiteiten beschouwde Augustinus Frans Kropfreiter als liturgie, en zoals J.S.Bach beëindigde hij zijn composities met het 'S.D.G.' (Soli Deo Gloria): 'alleen aan God de eer'. In 2002 werd hij door de Republiek Oostenrijk met de Ereprijs voor de Muziek onderscheiden.

Op donderdag 2 oktober werd hij op het kloosterkerkhof tegenover de ingang van

de kerk van St. Florian begraven.
In 2002 werd een CD uitgebracht door SYMICON- CD 137: A.F.Kropfreiter-Reichersbergmesse. Op deze CD o.a. ook de Missa 'Salve Regina' en het 'Ave Maria'.

(Zie: www.symicon.de) Enkele composities en bovenvermelde CD bij ondergetekende.

* KERKELIJK ZANGKOOR ST.CAECILIA HOLZ 75 JAAR

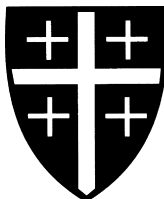
Op 16 november j.l. vierde het Kerkelijk Zangkoor St.Caecilia uit Kerkrade-Holz zijn 75-jarig jubileum.

In 1928 werd het koor opgericht. In april 1930 kreeg de heer L.Geuskens de muzikale leiding en begon de grote bloeiperiode. Hij richtte naast het mannenkoor een jongenskoor op, de Schola Cantorum. Vanaf 1968 konden ook meisjes lid worden van de Schola. In 1977 nam de heer W.Groten de algehele leiding over tot 1996.

De Schola Cantorum behaalde in 1974 de eerste prijs op het Europees Festival voor de Jeugd in Neerpelt (B) en zong in 1985 bij het bezoek van paus Johannes Paulus II aan Nederland.

Vanaf 1996 staat het koor onder leiding van de huidige dirigent, de heer J.Konieczny. In 1999 heeft het koor, na een moeilijke periode met afnemend ledenaantal, door een ledenwerving onder oudleden een nieuwe start gemaakt. In 2000 werd de Schola Cantorum wegens gebrek aan jeugleden opgeheven. Thans bestaat het koor uit 11 damesleden en 14 herenleden.

* JONGENSKOOR RODNIK uit Kerch (Oekraïne-regio Krim)
Van 1 tot 10 juli 2004 wil het Jongenskoor Rodnik een bezoek

brengen aan Nederland. Het koor is aangesloten bij de Internationale Federatie van jongens en kinderkoren Pueri Cantores en neemt deel aan het Internationale Congres van de Pueri Cantores dat van 10 tot 18 juli 2004 wordt gehouden in de Duitse Bisschopssteden en besloten wordt te Keulen.

We vragen U graag om gastvrijheid voor dit koor dat van zeer goede muzikale kwaliteit is. De jongens zijn goed gedisciplineerd en vriendelijk. De leeftijd varieert van 10 tot ongeveer 20 jaar. De meeste jongens spreken redelijk Engels. Graag zo spoedig mogelijke reactie.

Uitvoerige informatie bij: Fons de Munck, nationaal president Pueri Cantores, tel. 0174-383618 of bij Aalm. G.Grond.

* BONIFATIUSFEEST IN 2004

Volgend jaar, 2004, is het 1250 jaar geleden dat Bonifatius bij Dokkum vermoord werd. Auke Jelsma, een bekend protestants kerkhistoricus, heeft er een boek over geschreven met als titel: 'Bonifatius: zijn leven, zijn invloed'. Uitg. Zoetermeer, Meinema 2003 - EUR 18,50

* MOZART EN DE KERKMUZIEK 2006

Al duurt het wel nog even, maar het jaar 2006 ligt dichtbij. Dan vieren wij de 250e geboortedag van W.A.Mozart. Vanuit de Oostenrijkse ambassade is men al bezig met het initiëren en stimuleren van allerlei projecten in het kader van dit jubileum. Te denken valt dat enkele koren juist composities in studie nemen welke niet zo bekend zijn als de Krönungsmesse e.d., m.a.w. onbekende werken van Mozart. Gedacht wordt dat er per bisdom zo'n drie koren bijzondere aandacht besteden aan niet zo bekende composities van Mozart.

Wilt U informatie over deze composities en de opzet van dit Mozart-project dat

volgend jaar van start zal gaan: neem contact op met Aalm. Guido Grond of met Rob Becqué (tel./fax 0174-387224) te Hoek van Holland.

* 40 JAAR

HILVERSUM

4 en 5 oktober j.l. vierde de koorschool Sint-Vitus uit Hilversum het veertig jarig jubileum. Bij gelegenheid hiervan is een aantrekkelijk en interessant jubileumboek verschenen over het reilen en zeilen rond veertig jaar zingen met jongens. De inhoudsopgave vermeldt o.a. artikelen over 'Het jongenskoor in de geschiedenis'; 'Federatie 'Pueri Cantores'; Het Hoofdorgel in de Sint Vituskerk'; 'Kinderen en jongeren in onze kerken, en een speciaal gebed door de Jongens van de 'Koorschool St.Vitus'.
Uitgave: Bestuur 'Stichting Koorschool Sint Vitus' Hilversum, 2003.

* PROMOTIE R. BOT

Op vrijdag 14 november vond aan de Theologische Faculteit Tilburg de promotie van RICHARD BOT plaats tot DOCTOR in de theologie. De titel van het proefschrift luidt: **ZINGT ALLEN MEE 65 JAAR LITURGISCHE EN KERKMUZIKALE BEWEGING IN NEDERLAND.**

Richard Bot (1958) bekleedde sinds 1978 verschillende functies binnen de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging alsmede binnen andere liturgische commissies en besturen op kerkprovinciaal en nationaal niveau. Hij componeerde diverse liturgische gezangen en publiceerde vele artikelen betreffende de kerkmuziek. Sinds 1986 is hij o.a. medewerker kerkmuziek aan het Diocesaan Pastoraal Centrum van het bisdom Rotterdam. Wij wensen hem van harte proficiat met zijn promotie.

* SCHOLA CANTORUM OP INTERNET

Sinds kort heeft de Limburgse Schola Cantorum van het WardInstituut haar in de loop der jaren op CD uitgebrachte gezangen op haar website geplaatst. Het is een mooie gevarieerde selectie geworden, bestaande uit een dertigtal audio/tracks van Latijnse gezangen ofwel het Gregoriaans. In deze tijd voor Kerstmis is de CD 'In nativitate' zeer actueel. De schola is te vinden op de site: www.schola-cantorum.nl
Volgend jaar bestaat de Schola Cantorum 40 jaar.

* REPERTOIRE DAG VOOR SA EN ÉÉN MANNENSTEM

Zaterdag 14 februari 2004 vindt er te Huizen (NH) een repertoire dag plaats voor SA en één mannenstem, georganiseerd door Annie Bank Choral Group. De prijs van deze dag EUR 22,50, inclusief koffie, thee en broodjes en een stapel prachtige koormuziek. Informatie: 035-6958599.

Evaluatie cursus Gregoriaans 2003

Samenvatting van de gegevens van de evaluatieformulieren betreffende de cursus Gregoriaans Maastricht 2003, gegeven door Franco Ackermans.

Vanaf 31 januari tot 5 juni 2003 werd in het Gemeenschapshuis de Klaekeburg te Maastricht-Heugem gedurende een tiental cursusbijeenkomsten op donderdagavond door de heer Franco Ackermans een cursus Gregoriaans gegeven aan de hand van deel I en II van het cursusboek Gregoriaans zingen, een handreiking, van Jacqueline Elemans. Met 35 personen werd op 31 januari 2003 de cursus opgestart. 30 deelnemers ontvingen op donderdag 5 juni uit handen van Mgr. Willemsen, vicaris voor Liturgie en Kerkmuziek en voorzitter van de diocesane NSGV een certificaat van deelname.

Onderstaand vind U een korte indruk van het resultaat van de gegevens, die door de cursisten via de uitgereikte evaluatieformulieren werden verstrekt.

Van de uitgereikte evaluatieformulieren werden er 21 ingevuld terug ontvangen.

Schuin gedrukt staan opmerkingen voor lezers van deze samenvatting die de cursus niet bijgewoond hebben.

1. Heeft U al eens eerder deelgenomen aan een cursus van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging?
  - *Nee (21)*
2. Heeft de cursus aan Uw verwachtingen voldaan?
  - *Nee, (5) cursusniveau te hoog of te weinig geënt op de huidige praktijk*
  - *Ja (8)*
  - *Deels, (overige) waaronder opmerkingen als meer controle op het huiswerk, uitvoeriger begininfo, meer zingen.*
3. De cursus besloeg tien lessen om de week gegeven. (les op donderdagavond van 19.30 tot 21.30 met een kwartier pauze) Is dat een aan te bevelen spreidingsduur?
  - *Ja (19)*
  - *Nee (2) liever iedere week*
4. Hoe hebt U het werken met het cursusboek (gregoriaans zingen van Jacqueline Elemans) ervaren? Ook opmerkingen over de inzet van het boek als lesmateriaal zijn welkom. (Deel 1 en 2 zijn simultaan behandeld)
  - *Een goed, duidelijk en praktisch boek (17)*
  - *Redelijk, matig (4) (te veel springend door de hoofdstukken bij de behandeling, te weinig op huidige praktijk gericht, te veel aandacht voor neumen, het materiaal mist leven en blijft te abstract.)*

5. Deze cursus stoelt op een zo actief mogelijke deelname van de cursisten in de vorm van 'veel zingen'. Beantwoordt de cursus daar naar Uw mening aan? (van deel 1 hebben we $\frac{3}{4}$ van de gezangen doorgenomen, het laatste half uur van de les werd steeds besteed aan zingen uit hoofdstuk 21)
- *Ja (12)*
  - *Deels Nóg meer zingen (6)*
  - *Iets minder zingen (1)*
  - *Nee (2) Meer zangtechniek, meer oefenen met notenlezen*
6. In deze cursus heeft de docent regelmatig gebruik gemaakt van luistervoorbeelden. (een tot drie luistervoorbeelden per les, waarvan ongeveer de helft gezangen uit het boek betreffend.) Vindt U dat een waardevolle aanvulling?
- *Ja (21) zeer waardevol... grote diversiteit...*
7. Mocht er een vervolg op deze cursus georganiseerd worden, wat zouden in dat geval onderwerpen zijn die U zouden aanspreken?
- *de hedendaagse praktijk belichten (2) meer zingen, verdiepen (4)*
  - *historie van het gregoriaans (1) toontreffen, zangtechniek (3)*
  - *vlot toepassen van neumen (1) handschriften bekijken (1)*
  - *informatie over het Latijn (1) een basiscursus (2) werken met een koor (1)*
8. Heeft U concreet belangstelling voor een vervolg?
- *Ja (8)*
  - *Nee (8)*
  - *Afhankelijk van de inhoud (5)*
9. Heeft U opmerkingen over de randvoorwaarden?
(Lokatie was het gemeenschapshuis in Heugem, waarbij gratis parkeergelegenheid, koffie, bier of fris (€ 1,10) werd in zanglokaal geserveerd)
- *Positief beoordeeld (20x, waaronder 8 x prima)*
  - *Liever een kerkelijke ambiance (1)*
  - *Meer centrale lokatie (1)*

Bij verdere opmerkingen:

- *boeiende cursus... met veel enthousiasme gepresenteerd... zeer leerzaam*

Leerpunten voor de organisatie:

- *in de informatiefolder duidelijker aangeven wat het doel van de cursus is.*
- *simultane behandeling van beide delen in 10 lessen van 2 uur is voor beginners erg veel. Deze cursus wordt dan ook door enkelen niet als beginnerscursus ervaren.*
- *het cursusmateriaal staat voor enkelen ver van de huidige praktijk.*
- *deze cursusduur + spreiding is schijnbaar aantrekkelijk*
- *deze lokatie + de randvoorwaarden zijn positief beoordeeld.*

Franco Ackermans, 27 juni 2003

Activiteitenagenda 2004

---

* Koreninstruatie-avonden 2004

Hoorkring	Datum	Plaats	Thematiek
Gronsveld	19 maart	Cadier en Keer	Veertigdagentijd - Paastijd
Tegelen	19 maart	Tegelen	'Locus Iste'
Helden	6 mei	Koningslust	Rouw en Trouw
Heythuysen	6 oktober	Roggel	Rouw

* Oriëntatiecursus GREGORIAANS

Deze cursus start op 1 januari 2004 te Kerkrade en/of Brunssum. Info: Arno Frissen - tel.: 045-5670202

* Studiedagen en cursussen

- zat. 10 januari: **Studiedag Kinderkoördirectie**
Ontmoetingscentrum 'Het Jeugdgebouw' naast de Minderbroederskerk te Roermond.
10.00-16.00 uur. Inleider: Kap. Jacobs
- donderdagen 15 en 29 januari, 19 februari, 4 en 18 maart, 1 en 15 april, 6 mei, 3 en 17 juni:
Cursus Gregoriaans - Gemeenschapshuis 'De Klaekeburg' te Maastricht-Heugem - 19.30 tot 21.30 uur
Docent: Franco Ackermans
- vrijdag 16 januari, maandag 26 januari, vrijdagen 30 januari en 6 februari:
Oriëntatiecursus Cantor - Lokalen Bisdome, Swalmerstraat 100, Roermond - 19.30 - 21.30 uur.
Inleider: Emmanuel Pleijers
- maandagen 8 en 22 maart, 5, 19 en 26 april, 3, 10 en 17 mei, 7 en 14 juni:
Vervolgcurcus Cantor - Lokalen Bisdome - 19.30 - 21.30 uur.
Inleider: Emmanuel Pleijers
- zaterdag 13 maart: **Studiedag organisten Zuid-Limburg**
O.L.Vrouwebasiliek, Maastricht - 10.00-16.00 uur.
Inleiders: Luc Ponet, Tongeren; Jean-Pierre Steijvers, Heythuysen
- zaterdag 27 maart: **Voorjaarsstudiedag Gregoriaans** te Horn
10.00-16.00 uur in Café-Restaurant 'De Postkoets' te Horn.

* Kapelconcerten op de zondagmiddag om 15.00 uur Kapel in 't Zand - Roermond

- 1 februari 2004: **Byzantijnse Muziek** door Zangvereniging Oranje (Schinveld) o.l.v. Anton Kropivsek - toegang EUR 6,--
- 21 maart 2004: **Passieconcert** door Kamerkoor Cygnus (Twente) o.l.v. Valentijn Smit m.m.v. Daniel Jansen (Thorn), orgel - toegang EUR 7,--.

KIA-, CURSUS- en JUBILEUM-verslagen

Koren-Instructie-Avond van de Koor- kring van het voormalig dekenaat Heythuysen - Horn 8 oktober 2003

In het party-centrum 'De Postkoets' in Horn werd op woensdag 8 oktober j.l. de achttiende KIA gehouden sinds de heroprichting van de koorkring in 1985, onder auspiciën van de VNK Limburg met financiële ondersteuning van de provinciale overheid Limburg.

Zeven kerkkoren: "St. Martinus", Horn; "St. Caecilia", Baexem, "St. Aldegundis", Buggenum, "St. Lambertus", Haelen, "St. Isidorus", Heibloem, "St. Martinus", Neer en "St. Petrus", Roggel hadden gekozen voor het thema 'Psalmen en Kantieken'.

Na de opening - om 19.30 uur - door de ceremoniemeester, de heer J. Claessen, heet de voorzitter van het organiserende kerkkoor "St. Martinus", Horn, mevrouw M. Graef, de kerkkoren, dirigenten en organisten welkom. Zij heet in het bijzonder welkom pastoor drs. H. Perry s.m.a. van de parochie "St. Martinus", Horn en de heer Fr. Ackermans, beoordelaar. Zij vermeldt dat aalmoezenier G. Grond, beoordelaar, wegens ziekte verhinderd is en dat deken Dr. P. Hamans van het dekenaat Thorn niet aanwezig kan zijn vanwege zijn verblijf in Rome.

Zij herdenkt in haar openingswoord ook de heer R. Slevén, organist-dirigent van het kerkkoor van de parochie "St. Martinus", die op 23 september j.l. in de leeftijd van 71 jaar is overleden. Tijdens de plechtige uitvaartdienst in zijn parochiekerk op 27 september is hij postuum vanwege zijn grote verdiensten voor de kerkzang en de kerkmuziek onderscheiden met de ere-medaille in goud van de Nederlandse-Sint-Gregoriusvereniging.

De voorzitter van de koorkring, M. Francot, wijst in zijn inleidend woord op het belang van het zingen van psalmen en kantieken in de liturgie, juist omdat deze in het bijzonder geschikt zijn om afwisselend met de mensen-in-de-kerk (het Godsvolk) te zingen.

Na het openingsgezang "Cantate Domino",

gezongen door het kerkkoor "St. Martinus", Horn, zingen de zeven kerkkoren afzonderlijk psalmen en kantieken (Nederlands en Gregoriaans). Na het optreden van de afzonderlijke kerkkoren zingen alle kerkkoren samen: "Eén stem zijn wij" (jubileumlied).

In zijn dankwoord dankt de voorzitter van de koorkring alle deelnemende kerkkoren, hun dirigenten en organisten voor hun medewerking aan deze KIA.

Volgens de voorzitter is wederom aangetoond, dat een jaarlijkse KIA voor de kerkkoren zinvol is. Eveneens dankt hij het organiserend comité van de parochie "St. Martinus", Horn voor de mooie samenwerking die vooraf is gegaan aan deze KIA in het partycentrum "De Postkoets".

"Een plaats waar ook de liturgische zang tot eer van God, tot eer van alle kerkkoren en alle aanwezigen deze avond heeft geklonken", aldus de voorzitter. Ook de vicaris voor liturgie en kerkmuziek en voorzitter van de NSGV, bisdom Roermond, mgr. dr. Th. Willemsen, die een groot gedeelte van de avond aanwezig is geweest, wordt bedankt voor zijn belangstelling.

In zijn dankwoord stelt pastoor drs. H. Perry s.m.a. aan de koorkring voor in het jaar 2004 als thema voor een KIA te nemen: 'Liederen die de actieve deelname van de gehele parochiegemeenschap bevorderen.'

De ceremoniemeester sluit om 21.30 uur het officiële gedeelte van deze KIA en nodigt allen uit voor een kop koffie. Onder het genot daarvan wordt nog enige tijd gezellig nagepraat.

Baexem, 18 oktober 2003

Tjeu Francot,
voorzitter koorkring
voormalig dekenaat Heythuysen

Koreninstructieavond Koorkring Thorn te Grathem

Donderdag 9 oktober 2003 heeft in de St. Severinuskerk te Grathem de KIA plaats

gevonden van de koorkring Thorn. Het thema van deze avond was 'Locus Iste', d.w.z. de plaats, de ruimte voor liturgische diensten, en bestond uit vier blokken: Huis van God - Huis van gebed - Huis van mijn vreugde en Huis van Gods volk. In ieder blok werd naast Nederlands eenstemmig en meerstemmig gezongen liederen ook het Gregoriaans ten gehore gebracht. De instructie voor de heren die het Gregoriaans gezongen hebben had reeds plaats gevonden op maandag 6 oktober, eveneens in de St. Severinuskerk te Grathem. Meer dan 40 heren, leden van de koren uit onze dekenale koorkring hadden zich verenigd om samen de gezangen in te studeren en op de KIA uit te voeren onder leiding van dhr. Piet Mennen uit Neeritter.

Onderdeel van ieder blok waren ook de jubileumliders die in het kader van het 125-jarig bestaansfeest van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging zijn uitgegeven.

Enkele van deze liederen werden als instructielied door de aanwezige koorleden onder leiding van dhr Franco Ackermans van de Ned. St.-Gregoriusvereniging gezamenlijk ingestudeerd in het eerste gedeelte van het programma.

In het tweede gedeelte van het programma werd in ieder blok een korte tekst die betrekking had op het thema door een koorlid uitgesproken. Naast de koorzang werd ook orgelspel en harpmuziek ten gehore gebracht. Ook de cantor had een plek in het programma. Het refrein van Psalm 122 'Hoe verblijd was ik' werd massaal door alle aanwezigen gezongen.

Namens de VNK-Limburg was aanwezig Mevr. M. Smeets. Aalm. G. Grond, die het thema bij ons had geïntroduceerd, was wegens ziekte afwezig.

Het was een vernieuwde opzet die door de afwisseling van de diverse mogelijkheden van koorzang/samenzang zeker navolging verdient. De reacties van de deelnemende koren waren dan ook positief. Het was een leerzame en inspirerende KIA op 9 oktober 2003 te Grathem.

Tiny Reijnders

Koren INSTRUCTIE Avond (KIA) te Weert

Met de nadruk op INSTRUCTIE werd op vrijdag **10 oktober** de korenavond gehouden in de St. Matthiaskerk Leuken te Weert. Het thema voor dit jaar was Uitvaart. Opnieuw is geprobeerd nieuwe werken via vakkundige instructie aan te bieden die door het jaar gebruikt kunnen worden. 3 NSGV deskundigen werkten aan het genoemde thema. Annie Jansen heeft met het gemengde koor, totaal 43 stemmen, met succes gewerkt aan 4 stemmige werken voor de uitvaartdiensten. Het lukte om 2 werken in te studeren. Ook Marga Mommaas was met het 2 stemmig dameskoor actief bezig en kon met het kleinere aantal stemmen, 17 dames, zelfs 3 werken instuderen. Met Louis Kregelberg werd op vakkundige wijze aan het gregoriaans gewerkt. Hij had nu zelfs 43 mannen die zeer ijverig werkte aan een mooier klinken van de uitvaartkoorzang. Voor deze avond had Louis speciaal een boekje "Liturgia Defunctorum" samengesteld. Uit dat boekje is veel gewerkt. De Weerter Televisie (WTV) had bij elke instructiegroep opnames gemaakt en dat uitgezonden op maandagavond 13 oktober. Het was prettig om te horen en te zien. Na de instructietijd van 19.30 uur tot 21.00 uur gingen alle groepen verder in de kerk. Om ongeveer 21.15 uur liet iedere groep horen wat zij daarvoor hadden ingestudeerd. Tevens werd met alle koren en kerkbezoekers een gregoriaans kyrie gezongen en een canon die 4-stemmig massaal en mooi klonk. Dat het een heel geslaagde avond was geworden, werd in het slotwoordje door Pastoor Litjens duidelijk gemaakt. Naast het bedanken van de aanwezige koren dacht hij ook nog even aan zijn eigen koren van de kerk. Die worden met een bedankwoordje wel eens vergeten en dat deed hij daarom óók deze avond. Na de dankwoordjes, óók aan de actieve bestuursleden van de DKW, werden alle Dames en Heren van harte uitgenodigd samen nog een kopje koffie of thee te gaan drinken en even na te praten over deze KIA 2003. Het werd nog een gezellig samenzijn.

Het bestuur van de Dekenale Koorkring Weert (DKW)

Jeugd en Kinderkorenmiddag KIM 2003 te Weert.

Op zondag 12 oktober werd in de St. Gerardus Majellakerk te Nederweert Eind de Jeugd en Kinderkorenmiddag gehouden. 200 koor-kinderen waren naar de korenmiddag gekomen. Met de ouders, zusjes, broertjes, oma's en opa's was het een volle kerk. Als deskundige van de NSGV was Rita Scheffers deze middag gestart met inzingoefeningen speciaal voor kinderen. Dat zingen bij de kinderen ook goed is en dat zelfs graag doen, bleek uit het zeer spontaan en actief meedoen. Oók de ouders, opa's en oma's en de verdere aanwezigen moesten af en toe meedoen en deden dat ook heel spontaan. Vervolgens zong ieder koor zijn eigen liedjes en werd tussen enige koor optredens weer een canon ingestudeerd door Rita. Zo wisselde het optreden van de Jeugd en Kinderkoren zich af met de instudering van een canon. De bestuursleden van de DKW hadden goede voorbereidingen gedaan, waardoor alles goed verliep. Na wat dankwoordjes en een slotwoordje door Pastoor Mutsaerts (Administrator van de parochie) die zeer tevreden was over de geslaagde middag, werd deze middag afgesloten door het uitdelen van een snoepzak aan alle kinderen. Vervolgens werd de leiding, deskundige, pastores en alle dirigenten uitgenodigd voor een kopje koffie of thee en nog even wat na te praten. Daarvan werd dankbaar gebruik gemaakt en óók dat was ook nog even gezellig. Van deze middag en het even napraten heeft ook Hr. Ton Bindels van de NSGV (die zeer tevreden was) nog even meegenoten. In dagblad De Limburger werd op maandag 13 oktober met een mooi foto nog eens gewezen op deze geslaagde kinder- en jeugdkorenmiddag. Dat gaf een goede indruk van de sfeer en aandacht voor deze KIM. Op naar de Jeugd en Kinderkorenmiddag KIM 2004.

Het bestuur van de Dekenale Koorkring Weert (DKW).

De cantorcursus in Wittem

Op maandagavond verzamelen zo'n 15 tot 20 personen zich sinds 3 weken om nader kennis te maken met het functioneren van de cantor in de liturgie. Niet iedere vieriing kan door een koor verzorgd worden, helemaal zonder muziek is best kaal, dus er is wel behoefte aan cantores. De cursus wordt op inspirerende wijze gegeven door Emmanuel Pleijers namens de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging, bisdom Roermond.

Het is een bont gezelschap dat zich twee uur per week daar treft:

- reeds praktiserende cantores die wat bijgeschoold willen worden;
- koorleden die vanuit hun parochie geanimeerd zijn zich verder te bekwamen om misschien als cantor ingezet te kunnen worden;
- voorgangers die (noodgedwongen) af en toe ook voorzangers zijn;
- bestuursleden van koren die het goede voorbeeld willen geven en hun positieve ervaringen uit eigen hand willen kunnen doorgeven;
- en gewoon geïnteresseerden die graag zingen.

Wij werken aan de hand van een boekwerkje, door Hein Vrijdag geschreven, dat allerlei situaties uit de praktijk schetst en opdrachten bevat die we in de les behandelen. Meestal zingen we uit de bundel 'Gezangen voor Liturgie', maar we nemen somtijds ook 'Laus Deo' ter hand (omdat dat ook een gangbare bundel is). Emmanuel zingt voor, wij na en als het een beetje zit dan gaat het lied in twee groepen (voorzang en volk) met de cursusleider aan de piano. Omdat de meesten regelmatig zingen, zijn de resultaten niet onaardig.

We zijn nog niet solistisch 'aan de bak' geweest, behalve met het oefenen van het aankondigen, maar dat zal wel in het vervolg aan de orde komen.

Daarnaast leren we ook een heleboel over de opzet van de liturgie, de plek die ons als cantor toekomt en waar we onze talenten het best kunnen inzetten.

De instapkosten voor deze cursus van 4 avonden waren erg laag (EUR 10,00). Ik denk dat we gesponsord zijn. Het vervolg, 10 avonden voor EUR 50,00, is echter ook niet onoverkomelijk, daar ook menige parochie wel schijnt te willen bijdragen aan de dekking van de cursuskosten.

CANTOR, misschien ook iets voor U?

een cursist uit Maastricht

JUBILEUMVIERING NSGV TE VENLO-BLERICK

Het dekenaat Venlo heeft op initiatief van het koorkringbestuur een jubileumviering van 125 jaar Ned. Stint-Gregoriusvereniging georganiseerd binnen het kader van het Festival Religiøuze Muziek 2003.

In de zomer van dit jaar werd voorgesteld met een aantal koren de Messe brève in C van Charles Gounod uit te voeren met daarbij enkele klassieke nummers uit de rijke schat van de r.k. kerkmuziek zoals Locus iste van A. Bruckner, Ave Verum van W.A. Mozart en Tollite Hostias van C. Saint-Saëns. Daarbij enkele Nederlandstalige liederen: psalm 67 van L. Deiss en psalm 150 van H. in 't Veld en enkele gregoriaanse gezangen t.w. de introïtus van de zondag Si iniquitates, Credo III en Pater Noster. Op uitnodiging van de deken en het koorkringbestuur reageerden een tiental koren en zo kwamen op vrijdag 10 oktober ruim 175 koorleden bij elkaar om in de St. Antoniuskerk van Blerick

een stevige repetitie van anderhalf uur te houden o.l.v. dirigent Ben Benders van het dekenale koor van St. Martinus en met orgelbegeleiding van dirigent-organist Joop Kranen van genoemde St. Antoniuskerk. De volgende dag werd er op zaterdagmiddag nogmaals flink gerepeteerd van half 5 tot half 6, waarna om zes uur 's avonds de plechtige Eucharistieviering kon plaatsvinden in een zeer druk bezochte St. Antoniuskerk. Deken Franssen ging ons voor in de liturgie met assistentie van pastoor Bronneberg en diaken Hendrix. Het werd een waar feest van de kerkmuziek. Het was heel bijzonder om zo'n groot koor piano te horen zingen o.a. in Locus iste en in het Agnus Dei. Heel feestelijk en fortissimo werd er uiteraard ook gezongen in het Gloria en in Tollite Hostias. Deken Franssen benadrukte aan het einde van deze viering het belang van samenwerking tussen de verschillende koren; zeker bij 'n bepaalde feestelijke gelegenheid kan men door samenwerking met een ander koor de grotere koorwerken blijven uitvoeren, iets wat veel koorleden zeer op prijsstellen.

Ook de voorzitter van onze diocesane NSGV Mgr. Willemsen, die een deel van de viering kon bijwonen, was zeer enthousiast over dit bijzondere koorproject en sprak na afloop van de viering in kleine kring woorden van grote waardering. Bij deze willen we zijn waardering doorgeven aan alle deelnemende koorleden.

Venlo, 12 okt. 2003

Jan Quaedvlieg,

voorz. dek.koorkring Venlo

Geslaagden Cursus A-Gregoriaans

te Brunssum

Dinsdag 8 juli 2003 zijn de heren W.Maas, J.Verbruggen, P.Claus en J.Ritzen geslaagd voor hun A-examen Gregoriaans aan de Muziekschool te Brunssum (S.M.K.) in samenwerking met de NSGV. Wij feliciteren deze vier kandidaten van harte met het behaalde resultaat. De examencommissie werd gevormd door de heer J.Scheren (coördinator S.M.K.), docenten A.Frissen en B.Meijis, en G.Sars, gecommiteerde namens de NSGV, bisdom Roermond.

Jubilea en onderscheidingen

ONDERSCHIEDINGEN IN BRONS

Abdissenbosch	<i>H.Bernadette</i>	Mw.R.van Overveld, Mw.C.Steins, Mw.D.Gossens.
Eijsden	<i>H.Martinus</i>	Hr.R.Theunissen.
Hoensbroek	<i>O.L.V.Maagd der Armen</i>	Mw.B.J.van Griekingen.
Hunsel	<i>H.Jac. de Meerdere</i>	Mw.T.Corsten-Sentjens, Mw.M.Diks-Pustjens.
Kerkrade-Centrum	<i>H.Lambertus</i>	Hr.P.Hoofs.
Mook	<i>H.Antonius Abt</i>	Mw.J.M.E.Fontein-Vos, Mw.M.T.Wilkens- de Haan.
Munstergeleen	<i>H.Pancratius</i>	Hr.J.Honneff.
Nuth	<i>H.Bavo</i>	Mw.F.Collaris.
Ransdaal	<i>H.Theresia van het Kind Jezus</i>	Mw.C.H.B.Kikken-Pieters, Mw.L.C.M.Heuts-van Os.
Roermond	<i>H.Tomas</i>	Mw. Van Bussel.
Stein-Kerensheide	<i>H.Jozef</i>	Mw.M.Hulst, dirigente Kinderkoor "St.Jozef"
Susteren	<i>H.Amelberga</i>	Hr.G.Gielen.
Vaesrade	<i>H.Servatius</i>	Mw.M.A.F.Marell-Grootjans, Mw.G.A.M.Florakx-Goertz, Hr.J.L.Florakx.
Venray	<i>O.L.Vrouw van Zeven Smarten, H.Franciscus van Assisië, Chr. Koning</i>	Mw.A.M.F.E.van den Bosch-Kusters, Mw.H.T.C.Kuypers-Rongen.
Waalzen-Moorveld	<i>H.Franciscus</i>	Mw.M.Rutten-Dohmen.

ONDERSCHIEDINGEN IN ZILVER

Abdissenbosch	<i>H.Bernadette</i>	Mw.L.van der Veerdonk-Fröhlichs, Mw.M.Janssen-Fröhlichs, Mw.M.van Dael-Gorka.
Belfeld	<i>H.Urbanus</i>	Mw.M.Van Cleef-Peeters, Mw.J.Sturbl-Hoezen.
Berg en Terblijt	<i>O.L.V. Sterre der Zee</i>	Hr.G.H.L.Caldenborgh.
Berg en Terblijt	<i>H.H.Monulphus en Gondulphus</i>	
Brunssum	<i>Fatima</i>	Mw.M.J.J.Vrencken.
Brunssum	<i>H.Familie</i>	Mw.J.T.Theunissen, Mw.A.M.C.van Oorsouw, Mw.A.M.J.Harmsen, Hr.L.M.H.F.Theunissen.
Brunssum-Treebeek	<i>H.Barbara</i>	Mw.J.M.Garritsen-Lutke-Schipholt, Hr.L.J.Palmen.
Buchten	<i>H.Catharina</i>	Mw.C.Collard, Mw.G.Biemans, Mw.G.Habets.
Bunde	<i>H.Agnes</i>	Mw.M.M.Janssen-Berix.
Cadier en Keer	<i>H.Kruisverheffing</i>	Mw.C.M.G.van Mulken-Lemmens.
Eckelrade	<i>H.Bartholomeus</i>	Mw.A.J.L.van Trier-Cimmermans. Mw.M.E.G.Janssen-Deliège, Mw.M.J.H.Vang- v.Eijsden, Mw.L.M.Jöbses-Stahlecker, Mw.M.S.Blom-Ophelders, Hr.A.M.H.Fisette, Mw.A.H.M.Jöbses-Wouters.
Eijsden	<i>H.Martinus</i>	Hr.G.Kerckhoffs, Hr.W.Rutten, Hr.P.Prickaerts.
Einighausen	<i>O.L.Vrouw Tenhemel- opneming</i>	Hr.J.Boutse.

EII	<i>H.Antonius Abt</i>	Mw.G.H.M.Heijkers-van de Ven, Mw.A.H.Gerris-Nies, Mw.W.G.H.Sentjens-Creemers, Mw.M.J.G.Coolen-Custers.
Eygelshoven	<i>H.H.Johannes de Doper en Past. van Ars</i>	Hr.Th.van Megen.
Geleen	<i>H.H.Marcellinus en Petrus</i>	Hr.H.Ramakers, Hr.T.Rijs.
Geleen	<i>H.Augustinus</i>	Hr.P.Severens, Hr.H.Tummers.
Geleen	<i>Christus Koning</i>	Hr.G.Bakx.
Gennep	<i>H.Martinus</i>	Mw.W.A.C.Geurts.
Grashoek	<i>H.Hart van Jezus</i>	Hr.T.Dings.
Grathem	<i>H.Severinus</i>	Hr.J.van Rooy.
Haelen	<i>H.Lambertus</i>	Hr.L.van Baal, Hr.F.Tinnemans, Mw.F.Beurskens-Hendriks, Mw.M.Kurvers-Philipsen, Mw.M.Verstappen-Sillekens, Mw.M.Beatrice, Mw.M.Kisters.
Heerlen-Nieuw Einde	<i>Christus Koning</i>	Mw.M.E.G. Ras-Tempelman, Mw.G.S.L.Smedts.
Heerlen-Schandelen	<i>H.Hart</i>	Hr.J.H.A.Vreede.
Heijen	<i>H.Dionysius</i>	Hr.C.Kuypers.
Helden	<i>H.Lambertus</i>	Mw.A.Heemels.
Herkenbosch	<i>H.Sebastianus</i>	Mw.C.W.M.Sanders-Beunen.
Herten	<i>H.Michaël</i>	Mw.I.Frissen-Giesbers.
Hoensbroek	<i>H.Hart van Jezus</i>	Hr.H.Söntjens.
Hoensbroek	<i>St.Jan Evangelist.</i>	Mw.M.Winthagen-Mulders.
Hoensbroek	<i>H.Laurentius</i>	Mw.Cox, Hr.Lenssen.
Horst	<i>H.Norbertus</i>	Hr.Th.Curfs.
Houthem	<i>H.Gerlachus</i>	Mw.M.Breukers-Cuypers.
Hunsel	<i>H.Jac. de Meerdere</i>	Mw.L.Biesmans, Mw.Cl.Cauberg, Mw.K.Dolmans, Mw.M.Engelbert, Mw.L.Gulikers, Mw.M.Schoonbrood, Mw.M.Smeets.
Itteren	<i>H.Martinus</i>	Hr.J.M.C.Willems.
Kerkrade-Centrum	<i>H.Lambertus</i>	Mw.A.Moonen-Kleijnen, Mw.R.Spit-Bindels.
Klimmen	<i>H.Remigius</i>	Mw.M.Huijten-van Dinther, Mw.Y.Veldman-Hambuckers, Hr.H.Schaeks, Hr.H.Schielen.
Kunrade	<i>O.L.Vrouw van Altijddurende Bijstand</i>	Hr.L.Maas.
Landgraaf-Kakert	<i>H.Barbara</i>	
Landgraaf-Schaesberg	<i>H.H.Petrus en Paulus</i>	Mw.W.M.L.Toussaint-Zenden.
Maastricht	<i>Onbevlekt Hart van Maria</i>	
Maastricht	<i>H.Hart</i>	Mw.L.Comes, Mw.M.Scharis, Hr.N.Tillie.
Maastricht/Heugem	<i>H.Michaël</i>	Mw.E.M.H.Castermans-Kerckhoffs, Mw.B.Dooyewaard-Nelissen, Mw.E.Dubois-Laeven, Mw.M.Engelbert-Beckers, Hr.G.Satijn.
Maastricht-Boschpoort	<i>H.Hubertus</i>	Hr.H.J.G.Waltjé.
Margraten	<i>H.Margarita</i>	Hr.T.Lemmerling, Mw.G.v.d.Moosdijk-Boerenkamp.
Mechelen	<i>H.Johannes de Doper</i>	Hr.G.Lindelauf.
Meerssen	<i>H.Bartholomeus</i>	Mw.L.van der Heyden.
Meerssen / Rothem	<i>H.Hart van Jezus</i>	Mw.M.Bischoff.
Meerssen-West	<i>H.Jozef</i>	Mw.M.Reijnders-Bormans.
Melick	<i>H.Andreas</i>	Mw.P.H.Erdkamp-Knops, Mw.E.A.T.Roggen-Berthe.

Merkelbeek	<i>H.Clemens</i>	Mw.C.A.Curfs-Dohmen.
Merselo	<i>H.Joannes de Doper</i>	Mw.van Hoof-van Meyel, Mw.Zegers-Arts.
Mook	<i>H.Antonius Abt</i>	Mw.H.A.van Dreumel-Wellens.
Munstergeleen	<i>H.Pancratius</i>	Mw.B.Schols-Rutten.
Nederweert-Eind	<i>H.Gerardus Majella</i>	Mw.T.van Goor-Cuijpers, Mw.L.Gommers-Lenaers, Hr.P.Beris, Hr.H.van Herten.
Neer	<i>H.Martinus</i>	Hr.P.A.Pouls.
Neerbeek	<i>H.Callistus</i>	Mw.M.C.Zweesaardt-Lambrichs.
Nieuwenhagen	<i>O.L.Vrouw Hulp der Christenen</i>	Mw.J.Sangen-Cremers.
Nijswiller	<i>H.Dionysius</i>	Mw.M.Kingma-Delnoy.
Nuth	<i>H.Bavo</i>	Mw.H.van der Leeuw-Cals, Mw.S.Hameleers-v.d.Leeuw.
Oirlo	<i>H.Gertrudis</i>	Mw.J.W.Michels-van Rhee.
Oost Maarland	<i>H.Joseph</i>	Mw.A.H.M.F.Partouns-Reijnders.
Oostrum	<i>O.L.Vrouw Geboorte</i>	Mw.M.Driessen-Muijsers, Mw.J.Frederix-Engels.
Pey	<i>O.L.V. Onbev. Ontv.</i>	Hr.H.Beckers, Hr.J.Hees, Hr.Fr.Theunissen en de Hr.W.van Wegberg.
Posterholt	<i>H.Matthias</i>	Mw.M.van Harreveld-Seegers.
Reuver	<i>H.Lambertus</i>	Mw.A.J.I.Michels-van der Velden.
Reuver/Offenbeek	<i>Fatima</i>	Mw.Th.Jacobs-Schatorie.
Rijckholt	<i>O.L.V. Onbev. Ontv.</i>	Mw.M.Scheres-Smeets.
Roermond	<i>H.Geest</i>	Mw.R.Montulet.
Scheulder	<i>H.Barbara</i>	Hr.G.Rutten.
Sittard	<i>Christus Koning</i>	Hr.L.J.M.G.Dupuits, Mw.G.M.PFörmers-Goldsteyer, Mw.J.L.M.Kersten-de Vries.
Sittard	<i>H.Petrus</i>	Mw.B.Kleis, Mw.M.Laudy, Hr.J.Derckx.
Slenaken	<i>H.Remigius</i>	Hr.C.Cerfontein, Hr.A.Moonen.
SpaubEEK	<i>H.Laurentius</i>	Mw.M.Eijssen-Hermens, Mw.M.Hendrikx-Bouwens, Mw.R.M.G.J.Schmeits.
Stein	<i>H.Martinus</i>	Mw.Tr.Janssen-Janssen, Mw.H.Theuns-Verchuren, Mw.L.Verkoeyen-Kroon.
Stramproy	<i>H.Willibrordus</i>	Hr.J.Segers, Hr.C.Berden, Mw.H.Lenaers-Creemers, Eerw.zuster Amanda.
Susteren	<i>H.Amelberga</i>	Hr.F.Dullens, Hr.H.Beckers.
Tegelen	<i>H.Jozef</i>	Hr.G.J.van Eijk.
Tegelen	<i>H.Martinus</i>	Mw.Tr.de Bruyn-Ebisch, Mw.Chr.Cremers-Janssen, Mw.J.Cruisberg-Benders, Mw.M.Fleuren-Rutten, Mw.L.v.Hees-Hamakers, Mw.K.v.d.Heuvel-Gerards, Mw.N.Holthuijsen-Aerts, Mw.Tr.Janssen-Cremers, Mw.E.Kessels-Ehren, Mw.E.Lommen-Probst, Mw.I.v.d.Mortel-Hülse, Mw.Z.Oehlen-Probst, Mw.M.Schreurs-Giesbertz, Mw.M.Testroote-Teeuwen.
Urmond	<i>H.Antonius van Padua</i>	Mw.A.Janssen-Ophelders, Mw.C.Franssen-Walen, Mw.R.Mennen-Crauwels, Mw.G.Coolen-Jans, Hr.S.Gransier.
Venray	<i>H.Petrus' Banden</i>	Mw.R.Belgers.
Waalsen-Moorveld	<i>H.Franciscus</i>	Mw.J.Akkermans-Penders.
Wijle	<i>H.Gertrudis</i>	Mw.R.H.Ramakers-Jennekens, Mw.M.G.H.Bemelmans-Heijnen, Mw.M.T.Thiessen-Nix, Mw.C.Schreurs-Deguelle.
Ysselsteyn	<i>H.Oda</i>	Hr.Fr.Jenniskens, Hr.J.van Gassel.

ONDERSCHIEDINGEN IN GOUD

Baarlo	<i>H.Petrus</i>	Hr.J.Roeven.
Belfeld	<i>H.Urbanus</i>	Hr.C.Adams, Hr.H.Naus.
Borgharen	<i>H.Cornelius</i>	Hr.J.Hensen.
Brunssum	<i>H.Familie</i>	Hr.H.L.van Ham.
Brunssum	<i>Fatima</i>	Hr.J.E.J.H.Theunissen.
Bunde	<i>H.Agnes</i>	Hr.V.Lemlijn, Mw.J.Ummels-Lafontaine.
Eckelrade	<i>H.Bartholomeus</i>	Mw.A.M.J.Blom-Alberts, Hr.W.M.H.Heinen, Mw.M.E.Loozen-Loijens, Mw.W.H.C.Mares- Jöbses, Hr.H.J.Houben. Mw.J.B.Broers-Neumar 60 jaar koorzang, Hr.J.M.G.Janssen 50 jaar koorzang.
Eijsden	<i>H.Martinus</i>	Mw.J.Gubbel-Borremans, Mw.M.Schols- Theunissen, Mw.W.Wolfs, Mw.E.Pachen-Mager- mans.
Eil	<i>H.Antonius Abt</i>	Hr.P.M.van den Eertwegh, Hr.Th.Heijkers, Hr.P.H.H.Seunis.
Eys	<i>H.Agatha</i>	Hr.Th.Dahlmans.
Geleen	<i>Christus Koning</i>	Hr.J.H.G.Rolink.
Geleen	<i>H.Augustinus</i>	Mw.T.Custers, Hr.J.Guffens, Mw.A.Janssen.
Geleen	<i>Verrijzeniskerk</i>	Mw.E.de Groot
Grashoek	<i>H.Hart van Jezus</i>	Hr.p.van Sluween.
Heerlen	<i>H.Pancratius</i>	Mw.E.J.M.Houtackers, Mw.G.L.M.Houtackers, Mw.A.E.J.M.Quanjel-Houtackers.
Heerlen / Heksenberg	<i>H.Gerardus Majella</i>	Hr.J.Ackermans, Mw.A.Marell-Rutten.
Heerlen-Schandelen	<i>H.Hart</i>	Mw.J.M.H.Ploumen.
Heide	<i>Rectoraat O.L.Vrouw Onbevlekt Ontvangen</i>	Hr.J.Janssen.
Hoensbroek	<i>St.Jan Evangelist</i>	Hr.E.Custers.
Horn	<i>H.Martinus</i>	Dirigent Hr.R.P.J.H.Sleven, Hr.J.M.B.Huijs-kens.
Hout-Blerick	<i>H.Joseph</i>	Hr.W.Custers.
Kerkrade	<i>O.L.Vrouw van Altijd- durende Bijstand, in Heilust.</i>	Hr.J.G.Schlicher.
Kerkrade-Centrum	<i>H.Lambertus</i>	Hr.J.H.H.J.Douven,
Landgraaf	<i>Heilig Hart van Jezus; Nieuwenhagerheide.</i>	Mw.F.C.J.Hermans-Kuijpers.
Landgraaf	<i>H.Familie</i>	Mw.C.J.M.Smeets-Meurer, Hr.Chr.H.Logister.
Maastricht	<i>H.Antonius van Padua, Nazareth.</i>	Mw.L.Gerritse, Mw.L.Donkers, Hr.J.Stheijns, Mw.G.Vanderheijden.
Maastricht	<i>H.Theresia</i>	Mw.E.H.G.Perry-Wijnands.
Maastricht	<i>H.Hart</i>	Hr.H.M.W.Baetsen.
Maastricht/Heugem	<i>H.Michaël</i>	Mw.E.Frambach-Pieters.
Maastricht-Scharn	<i>H.Antonius van Padua</i>	Hr.A.J.L.Wilmes, Mw.J.M.G.Waber-van Oppen.
Meerssen	<i>H.Bartholomeus</i>	Hr.H.Leerssen, Hr.J.Meewis.
Melick	<i>H.Andreas</i>	Hr.W.Huskens.
Nederweert-Eind	<i>H.Gerardus Majella</i>	Hr.P.Vaes.
Neer	<i>H.Martinus</i>	Mw.E.C.J.aan de Boom-van Boggert, Mw.W.J.Smeets-van Boggert.

Noorbeek	<i>H.Brigida</i>	Hr.C.J.G.Jahae.
Nuth	<i>H.Bavo</i>	Hr.P.Curfis.
Oirsbeek	<i>H.Lambertus</i>	Mw.M.Koster.
Reuver	<i>H.Lambertus</i>	Mw.P.A.Litjens-van Och.
Scheulder	<i>H.Barbara</i>	Hr.J.Nelissen.
Schimmert	<i>H.Remigius</i>	Mw.M.C.H.G.Eijssen-Hönders, Mw.Ph.L.M.Leenders-Eijssen.
Siebengewald	<i>H.Jozef</i>	Hr.H.Rühl.
Simpelveld	<i>H.Remigius</i>	Mw.A.C.Schrijvers, Hr.J.J.Huits.
Sint Odiliënberg	<i>H.H.Wiro, Plechelmus en Otgerus</i>	
Sittard	<i>Christus Koning</i>	Hr.A.G.H.Van de Venne. Mw.M.J.van Gansewinkel-Niemann, Mw.S.M.Mulleners-van Thoor, Mw.A.G.Dols- Knoben, Mw.A.M.M.J.Ubachs-Köhlen, Hr.J.G.Gorissen.
Sittard	<i>Christus Koning</i>	Mw.G.Lacroix.
SpaubEEK	<i>H.Laurentius</i>	Hr.J.A.Collaris.
Stein	<i>H.Martinus</i>	Mw.A.Feyts-Houben, Hr.J.Feyts, Hr.H.Goossens, Mw.M.Helwig-Salden, Hr.H.Helwig, Mw.G.Odekerken-Vankan, Hr.P.Wauben.
Stevensweert	<i>H.Stephanus</i>	Hr.P.J.J.Kilkens.
Stramproy	<i>H.Willibrordus</i>	Mw.H.van de Berk.
Susteren	<i>H.Amelberga</i>	Hr.P.De Wit, Hr.G.Voss, Hr.P.Stoffels.
Ubachsberg	<i>H.Bernardus</i>	Mw.K.Muijres, Mw.L.Hamers, Mw.B.Winthagen, Mw.F.Voncken.
Vaesrade	<i>H.Servatius</i>	Mw.G.J.Smeets-Steins.
Venlo	<i>H.Martinus</i>	Mw.W.Huibers-Jacobs.
Venray	<i>H.Petrus' Banden</i>	Hr.J.Berkers, Hr.H.Koopman.
Vlodrop	<i>H.Martinus</i>	Mw.K.Bergh-van Helden.
WaalSen-Moorveld	<i>H.Franciscus</i>	Hr.H.Bollen.

OVERIGE HULDINGEN d.m.v. EREDIPLOMA en/of KAARS

Belfeld	<i>H.Urbanus</i>	Hr.J.Wilms 60 jaar koorzang, Hr.J.Geraads en Hr.J.Hoezen beiden 50 jaar koorzang.
Brunssum	<i>Fatima</i>	Hr.P.M.J.Sluijpers 50 jaar koorzang.
Bunde	<i>H.Agnes</i>	Hr.H.C.Vink 50 jaar koorzang.
Geleen	<i>H.Augustinus</i>	Hr.L.Eussen 50 jaar koorzang, Hr.J.Crombag 50 jaar koorzang.
Landgraaf	<i>Heilig Hart van Jezus; Nieuwenhagerheide.</i>	Hr.H.H.Smeets, Hr.M.M.J.Kuijpers beiden 50 jaar koorzang, Hr.H.J.Reumkens, Hr.A.H.J.Erkens beiden 60 jaar koorzang.
Maasbracht-Beek	<i>H.Hart van Jezus</i>	Hr.H.van Pol dirigent / organist.
Maastricht-Heugem	<i>H.Michaël</i>	Hr.G.Satijn 80 jaar koorzang.
Merkelbeek	<i>H.Clemens</i>	Mw.M.L.Waltmans 50 jaar koorzang.
Neer	<i>H.Martinus</i>	Mw.W.M.Sormani-Schoffelen 50 jaar koorzang.
Neerbeek	<i>H.Callistus</i>	Hr.W.J.Tilmans 50 jaar koorzang.
Nuth	<i>H.Bavo</i>	Hr.H.Brouns 50 jaar koorzang.
Oost Maarland	<i>H.Joseph</i>	Hr.J.G.H.Hartmann.
Ospel	<i>O.L.Vrouw Onbevlekt Ontvangen</i>	Hr.J.Creemers 50 jaar koorzang

Panningen	<i>O.L.Vrouw van Zeven Smarten.</i>	Hr.J.Lemmen 50 jaar koorzang.
Sittard Stein	<i>Christus Koning H.Martinus</i>	Hr.G.T.Römers 50 jaar koorzang Hr.W.Dormans, Hr.G.van Mölken, Hr.J.Odekerken, Hr.J.Peters, Mw.L.Ramakers- Verbraak, allen ruim 50 jaar koorzang.
Stevensweert Susteren	<i>H.Stephanus H.Amelberga</i>	Hr.W.G.J.L.Tubee 50 jaar koorzang. Hr.T.Huizinga 50 jaar koorzang, Hr.P.Sanders 70 jaar koorzang.
Thorn Velden	<i>H.Michaël H.Andreas</i>	Mw.M.G.C.Nieskens-Snijckers 50 jaar koorzang. Hr.W.Lommen 50 jaar koorzang.

KOORJUBILEA

Kerkrade-Holz	<i>H.Catharina</i>	Kerkelijk Zangkoor "St. Caecilia" - 75 jaar op 16 november 2003
Landgraaf- Schaesberg Maastricht	<i>H.H.Petrus en Paulus H.Antonius van Padua; Nazareth.</i>	Kinderkoor "de Schaesbergse Rakkertjes", 30 jaar op zondag 5 oktober 2003. Kerkelijk Zangkoor "St.Franciscus" 50 jaar, oktober 2003.
Meerssen / Rothem Neer Roermond	<i>H.Hart van Jezus H.Martinus O.L.V.Munsterkerk.</i>	St.Caeciliakoor 80 jaar in november 2003 Dameskoor 40 jaar op 27 september 2003. O.L.V.Munsterkerkkoor, 90 jaar op zondag 21 september 2003.
Wijnandsrade	<i>H.Stefanus.</i>	Gemengd Kerkelijk Zangkoor "St.Caecilia", 140 jaar op 27 en 28 september 2003.

ERETEKENEN VOOR BIJZONDERE VERDIENSTEN

Bleijerheide	<i>H.Antonius van Padua</i>	Hr.K.P.F.Kuppers.
Born	<i>H.Martinus</i>	Hr.Mr.W.K.J.van Santen.
Lomm	<i>H.Antonius Abt</i>	Hr.M.G.Hegger.
Maastricht	<i>St.Pieter - beneden</i>	Hr.J.Bovy.
Mechelen	<i>H.Johannes de Doper</i>	Hr.J.H.J.Thewissen.
Ohé en Laak	<i>O.L.Vrouw Geboorte</i>	Hr.Fr.H.Pex.
Ospel	<i>O.L.Vrouw Onbevlekt Ontvangen</i>	Hr.J.H.Geuns.
Roermond	<i>H.Hart van Jezus</i>	Hr.C.Boonen, Hr.G.M.Hutjens, Hr.J.Mestrom, Hr.N.Snellenberg.
Roggel	<i>H.Petrus</i>	Hr.J.W.Briels.

*Het diocesaan bestuur wenst alle hiervoren vermelde
koren en koorzangers
van harte proficiat met de hun toegekende onderscheiding
vanwege hun kerkmuzikale trouw aan de lofzang Gods.*

Zingend geloven

2003

Lino : Wiel Meertens

met
psalmen en kantielen

